

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

Kirgizská republika

[Všeobecné informácie o krajine](#)

2019

I. ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ INFORMÁCIE

I.1 Základná charakteristika hospodárstva

Kirgizsko je spolu s Tadžikistanom a Uzbekistanom najmenej rozvinutou post sovietskou krajinou, tvorba hrubého domáceho produktu na jedného obyvateľa iba mierne prevyšuje úroveň tisíc USD. V hodnotení agentúry Focus Economic z júla 2018 sa Kirgizsko umiestnilo na 10. mieste medzi krajinami s najnižším **HDP na 1 obyvateľa (1 207 USD/2017)**. Podiel **tieňovej ekonomiky** na HDP sa pritom odhaduje na **viac ako 40 %**, hoci oficiálne údaje hovoria o hodnote podstatne nižšej (23 %). Výrazná je tiež závislosť od vývoja ruskej ekonomiky (dovozy a prevody finančných prostriedkov osôb zamestnaných v Ruskej federácii). Geografická uzavretosť a nízka úroveň infraštruktúry bránia ekonomickému rozvoju krajiny a prílevu zahraničných investícií v inom ako ťažobnom sektore.

Aj napriek uvedeným skutočnostiam sa **Kirgizsko ako prvá krajina SNŠ stalo v roku 1998 členom WTO** a z pohľadu prístupu na trh ho možno zaradiť k najliberálnejším krajinám regiónu. Dôležitým momentom bolo jeho **začlenenie do Eurázijskej ekonomickej únie (EEÚ) od mája 2015**. S krajinami tohto združenia realizuje 32 % vývozu a 36 % dovozu (údaje za r. 2018).

Kirgizsko sa v najnovšom ratingu Svetovej banky „Doing Business 2019“ umiestnilo na 70. mieste zo 190 hodnotených krajín a oproti predchádzajúcemu hodnoteniu sa zlepšilo o 7 priečok. V rámci krajín jeho hlavného ekonomického smerovania – EEÚ – sa umiestnilo na poslednom mieste (Ruská federácia 31, Kazachstan 28, Bielorusko 39 a Arménsko 41. miesto). Podnikateľské prostredie Kirgizska získalo **pozitívne hodnotenie v kategórii „Registrácia majetku“**, kde obsadilo celkové **8. miesto**, čiastočne sa darilo aj ďalším dôležitým oblastiam ako „Získanie úveru“ (32), „Začatie podnikania“ (35) a „Získavanie stavebných povolení“ (29). K najslabším stránkam podnikateľského prostredia patrí problematický prístup k elektrickej energii (164. miesto), daňové povinnosti firiem (150) a vymáhateľnosť zmlúv (131). Slovensko sa v uvedenom hodnotení Svetovej banky umiestnilo na 42. mieste.

Agentúra RAEX pridelila 11.1.2019 Kirgizsku suverénny rating „B“ so stabilným výhľadom. V hodnotení sa uvádza, že **ekonomika Kirgizska naďalej silne závisí od ťažobného priemyslu a hlavných partnerov v SNŠ**. Vysoká úroveň zadlženosti, citlivosť voči vonkajším šokom, nízka úroveň kreditovania ekonomiky a absencia efektívnej rozpočtovej politiky predstavujú hlavné faktory, ktoré bránia prípadnému zlepšeniu ratingu. **Rastúca miera chudoby, vysoká miera korupcie a problémy v cezhraničnom obchode sú príčinou toho, že konkurencieschopnosť Kirgizska ostáva na nízkej úrovni**, uvádza sa v hodnotení agentúry RAEX. Na druhej strane za pozitívne momenty označila rast ziskovosti bankového sektora, pokles dolarizácie finančného systému, zvyšovanie prílevu finančných prevodov ekonomických migrantov zo zahraničia, ktoré podporujú celkový rast ekonomiky.

V rebríčku príťažlivosti podnikateľského prostredia agentúry **Forbes z januára 2019 sa Kirgizsko umiestnilo na 108. mieste** za Iránom a pred Bangladéšom a Nigériou. Aj keď je táto pozícia stále málo lichotivá, oceniť možno aspoň tendenciu správnym smerom – za 2 roky sa Kirgizsko dokázalo posunúť zo 123. miesta na súčasné 109. V komentári agentúry Forbes sa uvádza, že Kirgizsko sa v uplynulom období snažilo prilákať zahraničné investície s cieľom rozšíriť exportnú bázu, vrátane výstavby vodných elektrární. Avšak **zložité investičné prostredie a pokračujúci právny spor s kanadskou spoločnosťou Centerra Gold** o zmeny vlastníckych vzťahov na najväčšom nálezisku zlata v krajine (baňa Kumtor) **odrádzajú potenciálnych investorov**.

Agentúra **Moody's** potvrdila 20.6.2018 **úverový rating Kirgizska** na nezmenenej úrovni **B2 so stabilným výhľadom**. Svoje rozhodnutie, ktoré necháva rovnaké už takmer 3 roky (od 12/2016), stručne a neadresne odôvodnila tým, že **rating odráža relatívne vysokú úroveň zadĺženia a tiež zlepšenie činnosti štátnych inštitúcií**. Ocenené boli nízke výdavky na obsluhovanie dlhu a perspektíva ďalšieho hospodárskeho rastu. Ďalšie podrobnosti okolo uvedeného rozhodnutia neboli zverejnené, nakoľko rating je uzavretý a Moody's svoje hodnotenia obšírnejšie nekomentuje. Kirgizsko v súčasnosti využíva služby iba jednej ratingovej agentúry – Moody's. Zmluvu so spoločnosťou Standard & Poor's ukončilo v septembri 2016 po menej ako ročnej spolupráci.

Rast reálneho HDP za rok 2018 dosiahol 3,5 % (557,1 mld. KGS, v prepočte 7,1 mld. EUR). Objem produkcie v priemysle za r. 2018 bol 251 mld. KGS (3,2 mld. EUR) a medziročne vzrástol o 5,4 %. Bez započítania bane na zlato Kumtor bola však uvedená hodnota nižšia o viac ako 40 % (148 mld. KGS). **Nálezisko Kumtor generovalo pritom 18 % celkového HDP**.

Odvetvia produkujúce tovary sa na tvorbe HDP v roku 2018 podieľali 39,1 %, odvetvia produkujúce služby 46,8 %, čisté dane za výrobky 14,1 %. V rámci odvetví produkujúcich tovary je najdôležitejšia priemyselná výroba (15,1 % HDP) a jej dva hlavné sektory – výroba základných kovov, výroba potravín a nápojov. V oblasti služieb sa na tvorbe HDP najviac podieľa veľkoobchod a maloobchod (18,2 %).

Štruktúra HDP Kirgizska podľa hlavných odvetví ekonomickej činnosti

	2017 (mil. KGS)	2018 (mil. KGS)	Tempo rastu (%)	Podiel 2018 (v %)
HDP celkom	530 475,7	557 113,3	3,5	100,0
V tom:				
Odvetvia produkujúce tovary	211 249,6	217 892,5	5,1	39,1
Polnohospodárstvo, lesníctvo, rybolov	66 386,8	64 897,1	2,7	11,7
Priemysel	99 305,4	103 845,9	5,5	18,6
• Ťažba nerastných surovín	5 073,1	5 470,1	8,1	1,0
• Priemyselná výroba	79 522,7	84 437,7	5,0	15,1
Výroba elektrickej energie, plynu, pary	13 323,3	12 476,6	5,0	2,2
Stavebníctvo	45 557,4	49 149,5	7,8	8,8
Odvetvia produkujúce služby	249 896,0	260 846,9	2,1	46,8
• Veľkoobchod a maloobchod	94 571,5	101 466,0	5,1	18,2
• Verejná správa a obrana	30 076,4	31 619,6	-1,4	5,7
• Doprava a skladovanie	20 648,2	22 027,1	3,9	4,0
• Informácie a komunikácia	16 385,8	16 556,2	-7,5	3,0
• Operácie s nehnuteľným majetkom	13 812,7	13 954,1	5,1	2,5
• Zdravotníctvo a soc. zabezpečenie	13 600,8	12 634,1	1,5	2,3
• Ubytovacie a stravovacie služby	8 922,1	9 403,8	7,4	1,7
Čisté dane za výrobky	69 330,1	78 373,9	3,5	14,1

Zdroj: ŠÚ KG, bežné ceny

Objem **investícií do základného kapitálu v r. 2018 dosiahol 150,8 mld. KGS** a oproti roku 2017 sa zvýšil o 3,8 %. Hlavná časť investícií smerovala do ťažby nerastných surovín (23,8 mld. KGS alebo 15,8 % celkových investícií), dopravy a skladovania (21,7 mld. KGS; 14,4 %), zásobovania elektrickou energiou, plynom a vodou (10,1 mld. KGS; 6,7 %). V priebehu roku 2018 najvýraznejšie rástli investície do základného kapitálu firiem v oblasti ubytovacích a stravovacích služieb (+83,4 %), operácií s nehnuteľnosťami (+78,9 %), veľkoobchodu a maloobchodu (+61,1 %). Na druhej strane sa najviac znížili investície firiem v sektore

zásobovania elektrickou energiou, plynom a parou (-59 %), informačných a komunikačných služieb (-24,7 %).

Hlavným zdrojom investícií boli vlastné prostriedky firiem, ktoré dosiahli 33,2 % celkových investícií. V štruktúre tzv. vonkajších investícií hlavný podiel patril zahraničným úverom (19,7 mld. KGS alebo 13,1 % celkových investícií do základného kapitálu za r. 2018), priamym zahraničným investíciám (13,2 mld. KGS; 8,8 %), zahraničným grantom a humanitárnej pomoci (9,3 mld. KGS; 6,2 %). Zahraničné úvery sa pritom v roku 2018 znížili – až o 42 %, podobne ako aj priame zahraničné investície, ktoré v KGS poklesli o 25 %. Zahraničné granty a humanitárna pomoc sa v r. 2018 zvýšili o 42 %.

Investície do základného kapitálu 2017 – 2018

	2017 (mil. KGS)	2018 (mil. KGS)	Index 2018/17	Podiel 2018 (v %)
Investície do ZK celkom	145 226,9	150 825,9	103,8	100,0
V tom:				
Ťažba nerastných surovín	25 923,0	23 794,3	91,8	15,8
Doprava a skladovanie	18 255,1	21 746,3	119,1	14,4
Zásobovanie el. energiou, plynom, parou	24 616,5	10 099,4	41,0	6,7
Priemyselná výroba	8 077,5	9 268,1	114,7	6,1
Veľkoobchod a maloobchod	4 810,1	7 749,4	161,1	5,1
Ubytovacie a stravovacie služby	2 261,0	4 146,2	183,4	2,7
Operácie s nehnuteľnosťami	1 957,8	3 503,0	178,9	2,3
Zdravotníctvo a sociálne služby	3 010,6	3 213,2	106,7	2,1
Profesionálna, vedecká a technická činn.	2 479,7	3 099,2	125,0	2,1
Informačné a komunikačné služby	3 672,6	2 764,4	75,3	1,8

Zdroj: ŠÚ KG

Prílev priamych zahraničných investícií v r. 2018 dosiahol 569,8 mil. USD a v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka sa znížil o 7,7 %. Odlev investícií predstavoval 523,2 mil. USD, čo znamená, že **čistý prílev PZI bol 46,6 mil. USD**. Prílev PZI za predchádzajúci rok 2017 dosiahol 616,8 mil. USD pri medziročnom poklese o 24,2 %. Kirgizská agentúra pre podporu a ochranu investícií za **hlavnú príčinu poklesu PZI v Kirgizsku považuje nízku ústretovosť miestnej komunity a nečinnosť regionálnych samosprávnych orgánov**. Celkový stav prílevu priamych zahraničných investícií v Kirgizsku podľa údajov centrálnej banky k 31.12.2018 dosiahol 5,4 mld. USD.

Finančné prevody ekonomických migrantov za r. 2018 dosiahli 2,685 mld. USD a v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka sa zvýšili o 8 %. Prakticky celú uvedenú sumu (2,638 mld. USD alebo 98,2 %) poslali domov Kirgizi pracujúci v Ruskej federácii. Z USA prišlo podstatne menej – 26,7 mil. USD, z Kazachstanu 2,2 mil. USD. Na druhej strane prevody finančných prostriedkov Kirgizov do zahraničia dosiahli 542,3 mil. USD, rovnako smerovali hlavne do Ruskej federácie (538,1 mil. USD). Čistý prílev finančných prevodov v r. 2018 bol 2,143 mld. USD.

Medzinárodné rezervy Kirgizska k 31.12.2018 predstavovali 2,155 mld. USD a oproti predchádzajúcemu roku sa zmenili iba minimálne (pokles o 21 mil. USD). Národná mena „kirgizský som (KGS)“ za rok 2018 oslabila voči USD o 1,5 % (zo 68,8395 na 69,8400 KGS/1 USD).

Produkcia v poľnohospodárstve zaznamenala v r. 2018 tržby vo výške 203,8 mld. KGS (2,6 mld. EUR) a oproti r. 2017 sa zvýšila o 2,7 %. Rastlinná výroba vyprodukovala tovary za 100,4 mld. KGS (nárast o 3,4 %), živočíšna 98,3 mld. KGS (+2,2 %), podiel služieb na produkcii v agrosektore bol minimálny (5,1 mld. KGS).

Obrat zahraničného obchodu Kirgizska za r. 2018 dosiahol 6,672 mld. USD pri medziročnom náraste o 6,6 %, vývoz bol 1,765 mld. USD (+0,1 %), dovoz 4,907 mld. USD (+9,2 %). Do krajín Eurázijskej ekonomickej únie vyviezlo Kirgizsko tovary v hodnote 568,4 mil. USD (nárast o 5,0 %), doviezlo za 1,776 mld. USD (-4,7 %). Hlavným obchodným partnerom vo vývoze bola Veľká Británia (38 % celkového exportu) a Ruská federácia (17,8 %); v dovoze to bola Čína s podielom 39,6 % a Ruská federácia s 25,3 %.

Výhľad vývoja kirgizskej ekonomiky na nasledujúce obdobie je pomerne optimistický. **Svetová banka očakáva rast HDP v r. 2019 na úrovni 3,4 %** s miernym zrýchlením na 3,9 % v r. 2020. Eurázijská banka prognózuje rast HDP v r. 2019 vo výške 3,9 %, Ministerstvo hospodárstva Kirgizska 4,0 %.

Základná charakteristika ekonomiky Kirgizskej republiky 2015 – 2018

	2015	2016	2017	2018
HDP (mil. KGS)	423 635,5	458 027,4	530 475,7	557 113,3
Rast reálneho HDP (%)	3,5	3,8	4,5	3,5
Objem produkcie v priemysle (mil. KGS)	175 164,0	205 265,6	231 187,8	250 640,1
Objem PP bez zahrnutia bane Kumtor (mil. KGS)	96 345,4	108 031,5	130 083,1	148 443,9
Polnohospodárstvo (mil. KGS)	197 065,8	197 100,8	207 378,4	203 822,5
Investície do základného kapitálu (mil. KGS)	120 878,9	133 383,7	144 705,8	150 525,9
Stavebníctvo (mil. KGS)	116 117,2	128 568,1	140 215,1	153 256,9
Veľkoobchod a maloobchod (mil. KGS)	428 072,9	451 746,5	500 164,3	553 623,1
Maloobchod (mil. KGS)	310 198,7	324 550,3	355 416,1	286 388,7
Index spotrebiteľských cien	103,4	99,5	103,7	100,5
Vývoz (mil. USD)	1 441,5	1 423,0	1 790,8	1 764,6
Dovoz (mil. USD)	4 068,1	3 844,5	4 481,3	4 907,4
Priemerná nominálna mzda (KGS/mesiac)	12 848	14 017	14 874	15 747
Životné minimum (KGS/mesiac)	5 182,9	4 794,3	4 900,8	4 792
Počet nezamestnaných (tis.osôb)	56,0	55,6	57,6	70,9
Miera registrovanej nezamestnanosti (%)	2,2	2,2	2,3	2,4
Výmenný kurz národnej meny KGS:				
KGS/USD (hodnota k 31.12.)	75,8993	69,2301	68,8395	69,8502
KGS/EUR (hodnota k 31.12.)	83,0073	72,8439	82,5936	79,7926
Priemerná úroková sadzba (komerčné banky)	20,54	20,74	19,06	-

Zdroj: ŠÚ KG, Národná banka KG, Ministerstvo financií KG

HDP na 1 obyvateľa podľa informačného portálu Trading Economics dosiahol v r. 2017 (údaje za r. 2018 zatiaľ neboli zverejnené) hodnotu **1 070 USD** (Kirgizsko údaje HDP v USD nezverejňuje). V porovnaní podľa parity kúpnej sily (PPP) to bolo 3 393,56 USD/1 obyv. (<https://tradingeconomics.com/kyrgyzstan/gdp-per-capita>). Tvorba HDP v r. 2017 podľa uvedeného zdroja dosiahla 7,56 mld. USD pri medziročnom raste reálneho HDP o 4,9 % (6,81 mld. USD v r. 2016). Počet obyvateľov Kirgizska koncom r. 2017 dosiahol 6,257 mil. osôb. Prepočet tvorby HDP na 1 obyvateľa potom so zahrnutím oficiálneho výmenného kurzu KGS/USD predstavuje **1 145 USD**, čo v podstate koreluje s údajmi publikovanými agentúrou Trading Economics (1 070 USD).

Vývoj cien tovarov a služieb ostáva pomerne stabilný. Medziročná **miera inflácie** meraná indexom spotrebiteľských cien **koncom decembra 2018 dosiahla 0,5 %** (3,7 % v r. 2017). **Výmenný kurz** národnej meny KGS voči EUR k 31.12.2018 bol 79,7926 KGS/1 EUR a v porovnaní s hodnotou 82,5936 KGS/1 EUR v decembri 2017 posilnil o 3,6 %.

K 31.12.2018 bolo evidovaných 70,9 tis. nezamestnaných osôb (nárast o 23,1 % oproti 12/2017). **Miera evidovanej nezamestnanosti predstavovala 2,3 %** ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Priemerná nominálna mzda koncom decembra 2018 bola 15,747 tis. KGS (rast o 5,9 %). Určitým odrazom životnej úrovne obyvateľstva sú pravidelné analýzy štatistického úradu Kirgizska. V ostatnom materiáli venovanom tejto problematike (z 12.6.2018), ktorý sa

zameril na počty **osôb, žijúcich pod hranicou biedy** (mesačný príjem do 2 674 KGS/33 EUR), sa konštatuje, že v r. 2017 žilo v Kirgizsku pod hranicou biedy 1,601 mil. ľudí (**25,6 % obyvateľstva**), z čoho 72 % boli osoby žijúce na vidieku. Za hranicou krajnej biedy (príjem do 1 455 KGS mesačne, 18 EUR) žilo 47 tis. osôb (0,8 %), z ktorých 85 % predstavovali občania žijúci na vidieku.

V Kirgizsku bolo k 1. januáru 2019 registrovaných **707,225 tisíc podnikateľských subjektov** (nárast o 3,4 %), z toho 7,132 tis. bolo štátnych (1,0 %), 4,913 tis. municipálnych (0,7 %) a 695,066 tis. (98,2 %) súkromných firiem. **Najviac firiem pôsobí v sektore poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a rybolovu (442,110 tis. alebo 62,5 % všetkých subjektov)**, veľkoobchode a maloobchode (119,480 tis.; 16,9 %), doprave a skladovaní (41,780 tis.; 5,9 %). Štátne firmy sú aktívne najmä v oblasti vzdelávania (2,104 tis. subjektov), samosprávy a obrany (1,597 tis.), zdravotníctva a sociálneho zabezpečenia (1,393 tis.), dopravných služieb (560 subjektov). Z regionálneho hľadiska najviac firiem pôsobí v Ošskej (172,2 tis.), Džalal-Abadskej (128,0 tis.) a Čujskej oblasti (120,6 tis.). V hlavnom meste Biškek je registrovaných 38,7 tis. firiem, v druhom najväčšom meste Oš je to 27,5 tis. subjektov.

Celkový verejný dlh Kirgizska k 31.12.2018 dosiahol 4,46 mld. USD (311,83 mld. KGS; 56,0 % HDP za r. 2018), z čoho **vonkajší verejný dlh predstavoval 3,83 mld. USD (48,0 % HDP)**. Hlavným zahraničným kreditorom je **Čínska expor-to-importná banka** s 1,72 mld. USD, čo predstavuje 44,9 % všetkých zahraničných úverov poskytnutých Kirgizsku. Nasleduje **IDA** (International Development Association so 660,2 mil. USD (17,3 % úverov), Ázijská rozvojová banka (582,2 mil. USD; 15,2 %) a Japonská agentúra pre medzinárodnú spoluprácu (244,4 mil. USD; 6,4 %). Zo strany **EÚ** je evidovaný pomerne nízky dlh vo výške 17,2 mil. USD (0,4 % všetkých zahraničných úverov); v prípade **EBRD** je to 51,8 mil. USD. **Vnútrotný verejný dlh k 31.12.2018 predstavoval 638,6 mil. USD (44,6 mld. KGS, 8,0 % HDP)**.

Štruktúra vonkajšieho verejného dlhu Kirgizska 2017 – 2018

	2017 (mil. USD)	2018 (mil. USD)	Index 2018/17	Podiel 2018 (%)
Vonkajší verejný dlh celkom:	4 080,6	3 825,8	93,8	100,0
Z toho:				
Dvojstranné úvery zvýhodnené	2 422,5	2 201,9	90,9	57,6
• Čínska Eximbanka	1 701,2	1 719,4	101,1	44,9
• Japonská agentúra pre MS	243,6	244,4	100,3	6,4
Mnohostranné úvery zvýhodnené	1 599,0	1 563,4	97,8	40,9
• IDA	666,8	660,2	99,0	17,3
• Ázijská rozvojová banka	600,8	582,2	96,9	15,2
• Medzinárodný menový fond	200,3	166,8	83,3	4,4
• Islamská rozvojová banka	76,8	79,9	104,0	2,1
• Európska únia	18,0	17,2	95,6	0,4
Mnohostranné úvery nezvýhodnené	49,7	51,8	104,2	1,4
• EBRD	49,7	51,8	104,2	1,4

Zdroj: Ministerstvo financií KG

Príjmy republikového rozpočtu v r. 2018 boli 125,436 mld. KGS (1,6 mld. EUR); hlavnú časť (107,737 mld. KGS) pokryli daňové príjmy, z toho 62,65 mld. KGS boli dane a 41,672 mld. KGS colné poplatky. Emisia štátnych dlhopisov priniesla do rozpočtu 18,348 mld. KGS. **Výdavky v r. 2018 dosiahli 142,07 mld. KGS (+1,5 %, 1,8 mld. EUR)**. Deficit bol 16,634 mld. KGS alebo 3 % HDP v r. 2018. Rozpočet Kirgizska je už tradične sociálne orientovaný, t.j. jeho hlavná časť je určená na vzdelávania, sociálnu starostlivosť a zdravotníctvo. Svoj podiel má aj servisovanie verejného dlhu, na vonkajší dlh išlo v r. 2018 11,9 mld. KGS a na vnútrotný 11,8 mld. KGS. Na projekty ochrany životného prostredia bolo určených 822 mil. KGS.

Zákon Kirgizskej republiky o republikovom rozpočte na r. 2019 a prognóze na roky 2020-2021 definuje nasledujúce parametre **konsolidovaného rozpočtu na rok 2019**: celkové príjmy a granty 205,741 mld. KGS, výdavky 214,425 mld. KGS a deficit 8,684 mld. KGS alebo 1,4 % prognózovaného HDP na r. 2019 (604,707 mld. KGS). Rozpočtový deficit v nasledujúcich dvoch rokoch 2020-2021 by sa mal postupne vyrovnávať na 1,1 % a 0,3 % HDP.

Štruktúra konsolidovaného rozpočtu Kirgizskej republiky 2017 – 2021

	2017	2018	2019*	2020*	2021*
Celkové príjmy a granty	176 053	189 476	205 741	214 160	222 598
ako % HDP	33,8	33,9	34,0	32,1	30,2
• Bežné výdavky	136 036	141 570	158 841	167 461	177 330
• Daňové príjmy	103 368	118 850	133 265	142 259	151 840
• Príjmy Sociálneho fondu	46 524	51 087	54 562	57 427	60 992
• Príjmy Fondu povin. zdrav. poist.	-	14 230	14 999	14 640	14 932
• Nedaňové príjmy	30 255	22 720	25 607	25 202	25 490
• Granty	13 467	14 783	11 589	9 667	5 906
Celkové výdavky	190 986	208 506	214 425	221 415	224 648
ako % HDP	36,7	37,3	35,5	33,2	30,5
• Bežné výdavky	151 849	166 050	176 300	185 837	191 031
• Kapitálové výdavky	39 137	42 456	38 125	35 578	33 617
Deficit	-14 933	-19 030	-8 684	-7 255	-2 050
• ako % HDP	2,9	3,4	1,4	1,1	0,3
HDP (mil. KGS)	530 476	557 113	604 707	667 079	736 239

Zdroj: Ministerstvo financií KG, údaje v mil. KGS

*/ Prognóza

(Zákon Kirgizskej republiky o republikovom rozpočte na r. 2019 a prognóze na roky 2020-2021)

Deficit bežného účtu platobnej bilancie v priebehu ostatných 4 rokov postupne klesá. V r. 2018 dosiahol 701,8 mil. USD a v porovnaní s predchádzajúcim rokom sa zvýšil o 47 %. Najvýraznejšie k tomu prispel rast pasívneho salda obchodnej bilancie o 16,6 % a mierny rast dovozu služieb o 5,9 %. Bežné transfery dosiahli 2 420,9 mil. USD a tvorili ich hlavne prevody finančných prostriedkov Kirgizov pracujúcich v zahraničí.

Platobná bilancia Kirgizska 2014 – 2018

	2014	2015	2016	2017	2018
Deficit bežného účtu	-1 269,4	-1 058,6	-792,0	-477,4	-701,8
Obchodná bilancia	-2 807,5	-2 240,8	-2 136,5	-2 383,3	-2 779,2
• Vývoz tovarov (FOB)	2 482,7	1 619,0	1 607,9	1 813,9	1 815,2
• Dovoz tovarov (FOB)	5 290,2	3 859,8	3 744,4	4 197,2	4 594,4
Bilancia služieb	-330,5	-187,9	-203,5	-92,0	-135,5
• Vývoz služieb	900,5	853,2	841,0	823,8	833,7
• Dovoz služieb	-1 231,1	-1 041,1	-1 044,5	-915,8	-969,2
Bežné transfery	2 175,8	1 628,1	1 903,6	2 369,5	2 420,9
Celková bilancia	-238,0	-41,4	338,5	147,2	-4,8

Zdroj: Národná banka KG, údaje v mil. USD

I.2 Hlavné odvetvia hospodárstva

Priemysel

Objem produkcie v priemysle v r. 2018 dosiahol 250,6 mld. KGS (v prepočte 3,2 mld. EUR), medzi hlavné priemyselné odvetvia patrila výroba základných kovov, potravín a výrobkov z plastov. **Výroba základných kovov** je pre domácu ekonomiku rozhodujúca, v r. 2018 pokryla 44,4 % celkového objemu produkcie v priemysle, avšak pri minimálnom medziročnom náraste o 0,7 %. Dôležitá je tiež **výroba potravín a nápojov** (11,7 % produkcie v priemysle v r. 2018).

V Kirgizsku sa nachádzajú rozsiahle ložiská zlata, olova, volfrámu a uhlia. Baňa **Kumtor**, ktorá je v prevádzke od roku 1997, je považovaná za jedno z najväčších nálezísk zlata na svete, patrí nadnárodnej spoločnosti Centerra Gold Company. Krajina disponuje tiež veľkými zásobami striebra, železnej rudy, antimónu, vzácnych kovov, ropy a zemného plynu, žuly a mramoru. V r. 2018 bolo v Kirgizsku vyťažených 274,8 tis. ton čierneho uhlia (nárast o 11,5 %), 2 031,6 tis. ton lignitu (+24,8 %), 200,0 tis. ton ropy (+18,1 %), 27,3 mil. m³ zemného plynu (+5,0 %). **Prehľad nálezísk nerastných surovín v Kirgizsku:**

<http://invest.gov.kg/upload/file/mestorojdeniya.pdf>

Potravinársky priemysel sa zameriava hlavne na výrobu nealkoholických nápojov (126,2 mil. litrov v r. 2018, nárast o 12,5 %), cukru (122,5 tis. ton, +19,6 %), mlieka (37,1 tis. ton, +16,3 %), múky (181,3 tis. ton, pokles o 30 %), makarónov a cestovín (17,6 tis. ton, pokles o 1,1 %), mäsa (13,1 tis. ton spracovaných v r. 2018, pokles o 3,7 %). V roku 2018 sa v Kirgizsko vyrobilo 787 tis. litrov vína (+45 %), 23,9 mil. litrov piva (pokles o 5,3 %) a 959,1 tis. litrov koňaku (+25,4 %)

Produkcia v priemysle podľa hlavných odvetví

	2017 (mil. KGS)	2018 (mil. KGS)	Index 2018/2017	Podiel 2018 (%)
Priemysel celkom	232 908,9	250 640,1	107,6	100,0
V tom:				
Ťažba nerastných surovín	13 530,0	19 812,1	146,4	7,9
• Ťažba metalických rúd	7 310,4	11 925,3	163,1	4,8
Priemyselná výroba	181 136,1	189 801,6	104,8	75,7
• Výroba základných kovov	110 526,3	111 284,7	100,7	44,4
• Výroba potravín/nápojov	28 662,6	29 420,2	102,6	11,7
• Výrobky z plastov	17 069,2	19 644,8	115,1	7,8
• Výroba ropných produktov	10 920,3	13 275,3	121,6	5,3
• Odevy, textil, obuv	6 107,0	8 157,6	133,6	3,3
• Výrobky z dreva/papiera	2 076,2	2 202,1	106,1	0,9
• Oprava strojov a zariadení	1 856,1	2 053,8	110,7	0,8
• Výroba elektrických zariadení	1 361,6	1 451,8	106,7	0,6
• Dopravné prostriedky	1 189,1	950,4	79,9	0,4
• Chemické výrobky	597,9	804,0	134,4	0,3
Výroba elektrickej energie, plynu, pary	36 347,0	37 337,8	102,7	14,9
Dodávky vody, odpadové hospodárstvo	1 895,9	2 688,6	141,8	1,1

Zdroj: ŠÚ KG

Poľnohospodárstvo

Podiel poľnohospodárstva, lesného a rybného hospodárstva na HDP dosahuje 11 %, v roku 2018 zaznamenalo tržby vo výške 203,8 mld. KGS, čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom predstavuje nárast o 2,7 %. Podiel živočíšnej výroby v r. 2018 predstavoval 48,2 %, rastlinnej 49,2 %, lesného hospodárstva a rybolovu 0,2 %, služieb 2,4 % celkovej poľnohospodárskej produkcie.

V **sektore poľnohospodárstva Kirgizska je zamestnaných takmer 50 % pracovnej sily krajiny**, je však stále silne podkapitalizovaný a nedostatočne organizovaný. Tieňová ekonomika tu je dôležitým faktorom, limitujúcim možnosť identifikovať skutočné výsledky a výkony agrosektora. K 1. januáru 2019 bolo v Kirgizsku evidovaných 442,110 tis. podnikateľských subjektov v oblasti poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a rybolovu, čo predstavuje 62 % všetkých registrovaných firiem.

V **rastlinnej výrobe** celková oševná plocha pre poľnohospodárske kultúry v r. 2018 bola 1 214,9 tis. hektárov a oproti predchádzajúcemu roku sa zvýšila o 0,7 %. Takmer polovicu (45,6 %; 553 tis. ha) oševnej plochy pokrývajú zrnoviny, bôbovité kultúry sú osiate na 5,1 % plôch (61,6 tis. ha), olejnaté na 2,5 % (29,9 tis. ha), bavlník na 1,9 % (23 tis. ha). V roku 2018 bola zaznamenaná nasledujúca **produkcia základných plodín**: 1 741 tis. ton zrnín (nárast o 3,6 %), z toho 615,9 tis. ton pšenice (+2,5 %), 429,3 tis. ton jačmeňa (+1,2 %), 106,6 tis. ton bôbovítých kultúr (+3,9 %), 74,7 tis. ton surovej bavlny (+14,3 %), 1 094,9 tis. ton zemiakov (+2,2 %), 1 094,9 tis. ton zeleniny (+0,8 %).

V **živočíšnej výrobe** ide hlavne o chov oviec a kôz, hovädzieho dobytku a koní. Najviac sa produkuje mäso (403,3 tis. ton v živej váhe za rok 2018, nárast o 1,7 %), mlieko (15,9 mil. ton, +3,1 %), vlna (12,8 tis. ton; +1,9 %) a kože.

Služby

Najvyšší podiel na tvorbe HDP v sektore služieb má **veľkoobchod a maloobchod** (18,2 % v r. 2018), **vzdelávanie** (5,9 %), **verejná správa a obrana** (5,2 %), informatika a komunikácie (3,4 %), doprava a skladovanie (4,0 %). Objem služieb poskytnutých právnickými a fyzickými osobami v r. 2018 predstavoval 724,9 mld. KGS a oproti predchádzajúcemu roku sa zvýšil o 4,9 %. Najvyšší bol podiel veľkoobchodu a maloobchodu, opravy automobilov a motocyklov, (553,6 mld. KGS alebo 76 % všetkých poskytnutých služieb v r. 2018). menším objemom prispeli sektory dopravy a skladovania (48,9 mld. KGS; 6,7 %), informatiky a komunikácií (32,4 mld. KGS; 4,4 %), finančného sprostredkovania a poisťovníctva (24,5 mld. KGS; 3,4 %), hotelových a reštauračných služieb (23,8 mld. KGS; 3,3 %).

Doprava

Základná dopravná infraštruktúra Kirgizska zahŕňa 34 tis. km ciest, 450 km železníc. Medzinárodné letiská sú v Biškeku a v Oši, dve menšie letiská sú v Džalal-Abade a v Karakole. Kľúčové postavenie má cestná, hlavne autobusová doprava, železničná sieť je málo rozvinutá kvôli nevhodným geografickým podmienkam (prevažujú hornaté oblasti). V r. 2018 bolo na území Kirgizska prepravených celkovo 731,6 mil. osôb (nárast o 3,1 %), z čoho 91 % pokryla autobusová doprava. **V r. 2018 bolo v Kirgizsku prepravených 33,0 mil. ton nákladu (+3,4 %), hlavný podiel (92,4 %) patril automobilovej doprave.** Po železnici bolo prepravených 2,3 mil. ton nákladu (+16,6 %), čo predstavuje 7 % celkového objemu nákladnej dopravy.

I.3 Členstvo v medzinárodných organizáciách a účasť v integračných procesoch

ADB, CICA, CIS, CSTO, EAEC, EAPC, EBRD, ECO, EITI (plní podmienky), FAO, GCTU, IAEA, IBRD, ICAO, ICC (MVO), ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRCs, ILO, IMF, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO (korešpondent), ITSO, ITU, MIGA, NAM (pozorovateľ), OIC, OPCW, OSCE, PCA, PFP, SCO, UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UNISFA, UNMIL, UNMISS, UNWTO, UPU, WCO, WFTU (MVO), WHO, WIPO, WMO, **WTO, EEÚ.**

I.4 Verejné obstarávanie:

Proces verejného obstarávania sa riadi podľa Zákona o verejnom obstarávaní č. 72 z 03.04.2015. Predpisy a normy týkajúce sa verejného obstarávania možno nájsť na adrese:

<http://zakupki.gov.kg/popp/home.xhtml?cid=1>

Oficiálny portál pre verejné obstarávanie Kirgizskej republiky:

<http://www.zakupki.gov.kg>

Prehľad verejných súťaží:

<http://zakupki.gov.kg/popp/view/order/list.xhtml>

I.5 Zmluvná základňa

Slovenská republika nemá v súčasnosti uzatvorenú žiadnu dohodu s Kirgizskou republikou, ktorá by upravovala vzájomnú spoluprácu v ekonomickej oblasti (napr. ochrana a podpora investícií alebo zabránenie dvojitému zdaneniu a daňovému úniku v odbore daní z príjmov). Rovnako ani Eximbanka SR nemá s inštitúciami Kirgizska podpísané žiadne zmluvné dokumenty.

I.6 Priame zahraničné investície:

Priame zahraničné investície sú v kirgizských oficiálnych štatistikách vykazované ako súčasť kategórie **zahraničných investícií**, kde hlavnou položkou sú „Ostatné investície“. **Celkový stav prílevu zahraničných investícií koncom r. 2018 dosiahol 5,35 mld. USD (nárast o 2,5 %)**, z čoho ostatné investície (bližšie nešpecifikované) predstavovali 4,7 mld. USD alebo 88 %. Prílev PZI v r. 2018 dosiahol 569,8 mil. USD a medziročne sa znížil o 7,7 %.

	2014	2015	2016	2017	2018
Zahraničné investície – prílev celkom	5 415,7	5 615,4	5 335,1	5 219,9	5 352,6
Z toho:					
Priame zahraničné investície	727,1	1 573,2	813,9	616,8	569,8
Portfóliové investície	0	437,8	367,5	0,8	2,4
Ostatné investície	4 612,2	3 557,9	3 954,8	4 558,2	4 727,9
Granty, technická pomoc	76,3	46,4	198,7	44,1	52,5

Zdroj: ŠÚ KG, údaje v mil. USD

Rozdelenie celkového prílevu zahraničných investícií podľa jednotlivých odvetví ekonomickej činnosti ukazuje na **hlavné postavenie priemyselnej výroby**, ktorá pokrylo 48 % všetkých investovaných prostriedkov ku koncu roku 2018. Nasledovalo **finančné sprostredkovanie a poisťovníctvo** s 29 %.

	2014	2015	2016	2017	2018
Zahraničné investície – prílev celkom	5 415,7	5 615,4	5 335,1	5 219,9	5 352,6
Z toho:					
Priemyselná výroba	2 708,5	2 829,7	2 612,6	1 961,8	2 566,9
Finančné sprostred. a poisťovníctvo	307,7	994,6	658,8	1 425,4	1 558,9
Veľkoobchod a maloobchod	746,3	419,1	375,7	410,1	441,0
Zásob. el. energiou, plynom, vodou	389,1	351,7	379,2	678,3	127,0
Profesionálna, ved. a technická činnosť	390,3	374,8	315,2	191,9	201,3
Ťažba nerastných surovín	113,1	173,2	222,6	133,9	155,0
Poľnohosp., lesné a rybné hospod.	3,3	1,5	12,8	6,5	8,2

Zdroj: ŠÚ KG, údaje v mil. USD

Hlavnú časť prílevu zahraničných investícií zabezpečujú krajiny mimo združenia SNŠ, ktorých podiel v r. 2018 dosiahol 62,3 %. Najdôležitejším partnerom je **Kanada**, odtiaľ do konca r. 2018 prítiekli investície vo výške 1,9 mld. USD (35,8 %) a **Čína** so 441,1 mil. USD (8,2 %). Podiel krajín

SNŠ v predstavoval 2,0 mld. USD (37,7 %), išlo hlavne o **Ruskú federáciu** s 1,7 mld. USD (32,7 % celkového prílevu zahraničných investícií evidovaných ku koncu r. 2018).

	2014	2015	2016	2017	2018
Zahraničné investície – prílev celkom	5 415,7	5 615,4	5 335,1	5 219,9	5 352,6
Z toho:					
Krajiny SNŠ	1 749,6	2 339,4	1 991,6	1 426,1	2 020,7
• Ruská federácia	1 104,1	1 976,0	1 657,8	1 063,9	1 747,9
• Kazachstan	455,5	250,8	256,5	291,6	206,9
Ostatné krajiny	3 666,0	3 275,9	3 343,5	3 793,8	3 331,9
• Kanada	1 626,5	956,6	1 384,4	1 480,5	1 918,7
• Čína	468,8	1 258,4	781,2	996,3	441,1
• USA	102,8	50,9	132,4	550,5	181,1
• Veľká Británia	262,5	283,4	52,7	73,2	112,6
• Slovenská republika	1,3	0,6	0,7	0,5	0,5

Zdroj: ŠÚ KG, údaje v mil. USD

Rozdelenie prílevu zahraničných investícií do jednotlivých regiónov Kirgizska je veľmi nerovnomerné a ich **rozhodujúca časť smeruje do hlavného mesta Biškeku (49 %) a do Issykuľskej oblasti (35,7 %)**, kde sa nachádza kľúčový prvok kirgizskej ekonomiky – **baňa na zlato Kumtor**. Týmto dvom regiónom dokáže iba čiastočne konkurovať Čujská oblasť (8,1 % prílevu všetkých investícií, evidovaných ku koncu r. 2018), v ktorej sa nachádza hlavné mesto Biškeku (s osobitným štatútom mesta republikového významu).

	2014	2015	2016	2017	2018
Zahraničné investície – prílev celkom	5 415,7	5 615,4	5 335,1	5 219,9	5 352,6
Z toho:					
mesto Biškeku	2 224,5	2 197,7	2 214,8	2 853,9	2 629,1
Issykuľská oblasť	1 789,3	1 033,9	1 365,6	1 501,8	1 909,9
Čujská oblasť	854,5	1 732,1	1 182,4	447,1	432,8
Džalal-abadská oblasť	219,3	386,7	285,8	193,9	236,7
mesto Oš	39,7	20,5	30,6	34,5	19,6

Zdroj: ŠÚ KG, údaje v mil. USD

Vývoj priamych zahraničných investícií v roku 2018:

Prílev PZI v r. 2018 dosiahol 569,8 mil. USD, odlev bol 523,2 mil. USD, výsledkom čoho bolo, že čistý prílev PZI do kirgizskej ekonomiky v r. 2018 bol na úrovni 46,6 mil. USD. Hlavnú časť prílevu PZI zabezpečila **priemyselná výroba** s 266,2 mil. USD (46,7 %) pri medziročnom náraste o 42,8 %. Rovnaké odvetvie zabezpečilo aj najväčší objem odlevu PZI – 214,9 mil. USD (41,1 %), ktorý sa oproti predchádzajúcemu roku znížil o 15,7 %. Na druhom mieste v príleve PZI bola **ťažba nerastných surovín** so 77 mil. USD (13,5 %) s poklesom o 4,9 %. V odleve PZI bolo na 2. pozícii odvetvie profesionálnej, vedeckej a technickej činnosti, odkiaľ odišlo 172,7 mil. USD (33 % celkového odlevu PZI) a jediným pozitívom bol, že oproti r. 2017 sa odlev PZI znížil o 41,4 %.

Agentúra pre podporu a ochranu investícií Kirgizskej republiky: <http://www.invest.gov.kg/>
(informácie o investičnom prostredí KG)

I.7 Energetická politika krajiny

Hydroenergetický potenciál Kirgizska predstavuje 142,5 mld. kWh ročne (3. miesto v rámci SNŠ po Rusku a Tadžikistane), avšak reálne sa využíva menej ako 10 %. Prítom až **90 % elektrickej energie sa vyrába vo vodných elektrárnach**. Na riekach Kirgizska je

vybudovaných niekoľko veľkých vodných elektrární (Toktogulská/1200MW, Kurpsajská/800MW, Taškumyrská, Uč-Kurganská), ktoré sú pod štátnou kontrolou.

Obnoviteľné zdroje energie (okrem vodnej) sa v súčasnosti využívajú minimálne (menej ako 1 %). Potenciál využitia veternej energie predstavuje pritom 44,6 mil. KWh ročne, slnečnej energie 490 mil. KWh a biomasy 1,3 mld. KWh ročne. Potenciál malých vodných elektrární sa odhaduje na 5-8 mld. KWh ročne. Ich výstavbu však sprevádza séria škandálov, posledným v poradí bol neúspešný pokus českej spoločnosti Liglass Trading o realizáciu projektu výstavby **Kambaratinskej vodnej elektrárne a Hornonarynskej kaskády malých vodných elektrární**, ktorý sa začal realizovať ešte v r. 2012 v spolupráci s ruskou spoločnosťou Rushydro. V r. 2016 však kirgizská strana od projektu jednostranne odstúpila a po prechodnom pokuse zapojiť českého investora vláda dodnes neúspešne hľadá nového investora.

Otázka energetickej efektívnosti a úspory elektrickej energie je pre Kirgizsko mimoriadne dôležitá. Odhaduje sa, že až 40-46 % celkovej súčasnej ročnej spotreby elektrickej energie bude možné ušetriť v prípade plnej implementácie opatrení zvyšujúcich energetickú efektívnosť. Technický potenciál úspory elektrickej energie v priemyselných závodoch predstavuje približne 11 % ročnej spotreby. V prípade zásobovania obydľí je to podstatne viac: odhaduje sa, že bude možné ušetriť až 88 % ročnej spotreby, pokiaľ sa seriózne implementujú opatrenia na úsporu a zefektívnenie spotreby elektrickej energie.

Národná energetická holdingová spoločnosť (ОАО «Национальная энергетическая холдинговая компания») (<http://energyholding.kg/>) je hlavným subjektom energetického systému Kirgizska. Jeho súčasťou sú nasledujúce energetické firmy:

Spoločnosť Národná elektrická sieť Kirgizska (НАЦИОНАЛЬНАЯ ЭЛЕКТРИЧЕСКАЯ СЕТЬ КЫРГЫЗСТАНА) zabezpečuje prepravu, distribúciu a predaj elektrickej energie (<http://www.nesk.kg/ru/>). Spravuje a riadi 6 distribučných sietí po celom Kirgizsku (<http://nesk.kg/ru/o-kompanii/filialy-ooo-nesk>). Stratégia rozvoja firmy do roku 2023: <http://www.nesk.kg/images/strategiya/2023-1.pdf>

Spoločnosť „Электрические станции“ (<http://www.energo-es.kg/>) je kľúčovou súčasťou kirgizskej elektroenergetiky, ktorá **zabezpečuje 98 % produkcie elektrickej energie celej krajiny**. Vytvorená bola v r. 2001 v rámci reštrukturalizácie spoločnosti АО «Кыргызэнерго» s podielom štátu na základnom kapitále vo výške 93,65 %. V spoločnosti pracuje 4,3 tisíc zamestnancov a jej súčasťou je 7 vodných elektrární a 2 tepelné elektrárne. **Celková inštalovaná kapacita týchto zariadení predstavuje 3 746 MW, z čoho vodné elektrárne pokrývajú 3 030 MW a tepelné 716 MW.** Ich ročná produkcia predstavuje 12 až 14 mld. kWh.

Ďalším významným subjektom, ktorý bol vytvorený v r. 2001 po transformácii АО «Кыргызэнерго», je akciová spoločnosť **«Северэлектро»** (<https://severelectro.kg/>), ktorá v súčasnosti **zabezpečuje prepravu, distribúciu a predaj 51 % elektrickej energie vyprodukovanej v Kirgizsku**. Má 565,59 tisíc klientov (z toho je 29,97 tisíc právnických osôb) a 20 pobočiek po celej krajine, vrátane hlavného mesta Biškek.

Spoločnosť ОАО «Чакан ГЭС»: predmetom jej činnosti je produkcia, transport a predaj elektrickej energie. Súčasťou spoločnosti je kaskáda Alamedinských malých vodných elektrární (Каскад Аламединских малых ГЭС) a Bystrovská vodná elektráreň (Быстровская ГЭС, 8,7 MW). Alamedinská kaskáda pozostáva z 8 vodných elektrární s celkovou inštalovanou kapacitou 29,8 MW (<http://www.chakanges.kg/>).

Ďalšie subjekty energetického systému Kirgizska:

Spoločnosť ОАО «Востокэлектро» (<http://vostokelectro.kg/>)

Spoločnosť ОАО «Ошэлектро» (<http://oshelectro.kg/>)

Z pohľadu zapojenia Kirgizska do medzinárodnej energetickej siete je zaujímavý **projekt CASA-1000**, ktorého cieľom je výstavba elektrickej prenosovej trasy medzi Kirgizskom, Tadžikistanom, Afganistanom a Pakistanom): <http://www.casa-1000.org/index.php>.

Ciele projektu CASA-1000:

<http://www.casa-1000.org/MainPages/CASAAbout.php#objective>

Hlavné súčasti projektu CASA-1000:

- 500 kV AC vedenie z Datka (Kirgizsko) do Sugd-500 (vzdialenosť 477 km, Tadžikistan),
- 1300 MW AC-DC konvertorová stanica v Sangtuda (Tadžikistan),
- 750 km vysokonapäťové DC vedenie zo Sangtuda (Tadžikistan) do Nowshera (Pakistan),
- 1300 MW DC-AC konvertorová stanica v Nowshera.

Zoznam projektov realizovaných v energetickom sektore Kirgizska:

<http://www.gkpen.kg/index.php/2018-01-06-09-25-07>

II. ZAHRANIČNÝ OBCHOD KIRGIZSKA

II.1 Dovozy a vývozy režim, obchodná prax

Kirgizsko sa v oblasti zahraničného obchodu riadi pravidlami **Svetovej obchodnej organizácie WTO** (členstvo od roku 1998), ako aj colnými a obchodnými pravidlami **Eurázijskej ekonomickej únie (EÚ)**, ktorej členom je od mája 2015.

Dohovor o Colnom kódexe EÚ (nadobudol platnosť od 01.01.2018):

https://docs.eaeunion.org/docs/ru-ru/01413569/itia_12042017

Jednotná colná tarifa EÚ:

<http://www.eurasiancommission.org/ru/act/trade/catr/ett/Pages/default.aspx>

Vo vzťahu k EÚ využíva Kirgizsko od 27.01.2016 výhody Všeobecného systému preferencií GSP+. Uvedený preferenčný režim znamená odstránenie colných sadzieb na viac ako 6 tisíc kategórií produktov. Kirgizským exportérom to umožňuje vyvážať do EÚ za nulové sadzby poľnohospodárske výrobky (čerstvé, spracované a sušené ovocie, potraviny, tabak, odevy, textil a koberce. Ide o jednostranné opatrenie poskytnuté zo strany EÚ, pričom colné sadzby na tovary dovážané z EÚ ostávajú nezmenené. Viac info na:

https://eeas.europa.eu/delegations/kyrgyz-republic/18608/factsheet-gsp_en

https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/factsheet_on_gsp.pdf

Systém fungovania vnútorného trhu EÚ, obchodné bariéry:

<https://barriers.eaeunion.org/>

Legislatívny portál EÚ:

<https://docs.eaeunion.org/ru-ru>

Informačný portál Národnej colnej služby Kirgizska:

<http://www.customs.kg/index.php>

<http://www.customs.gov.kg>

Vhodným nástrojom pre slovenských exportérov pri lepšej orientácii a identifikácii požiadaviek týkajúcich sa vývozu tovarov zo SR/EÚ do Kirgizska je databáza prístupu na trhy tretích krajín, Market Access Database (MADB), prípadne jednotná colná tarifa spoločenstva TARIC, kde si po zadaní špecifikácie daného výrobku podľa klasifikácie HS možno nájsť

príslušné colné sadzby a všetky netarifné prekážky obchodu. Do databázy má voľný prístup každý podnikateľský subjekt v SR. V časti technických bariér exportu do KG definuje MADB iba technické pravidlá vo vzťahu k bezpečnosti hračiek:

http://madb.europa.eu/madb/barriers_details.htm?isSps=false&barrier_id=12661

Informačný systém TULPAR pri Ministerstve hospodárstva Kirgizska (jednotné okno pre zahraničný obchod): <http://www.trade.kg/>

Finančná podpora exportu SR (informačný portál SARIO):

<http://www.sario.sk/sk/exportujte-do-zahranicia/financna-podpora-exportu>

II.2 Základná štatistika zahraničného obchodu Kirgizska

Zahraničný obchod Kirgizska je odrazom pomerne nevýraznej ekonomickej sily krajiny a jej limitovaného exportného potenciálu – je vysoko deficitný, pričom celkový objem dovozu v súčasnosti mierne rastie, podobne ako vývoz, ktorý napriek tomu naďalej prakticky stagnuje na úrovni neprevyšujúcej 2 mld. USD. Celkový **obrat zahraničného obchodu Kirgizska v roku 2018 dosiahol 6,67 mld. USD** a v porovnaní s predchádzajúcim rokom zaznamenal **nárast o 6,6 %**, hlavne vďaka rastu dovozu o 9,2 % (4,91 mld. USD). Vývoz stagnoval na úrovni 1,76 mld. USD. Kirgizsko v súčasnosti vyváža do 86 krajín sveta a dováža zo 120 štátov.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Index 2018/2017
Vývoz	2 048,6	1 883,1	1 441,5	1 423,0	1 764,3	1 764,6	100,0
Dovoz	5 983,0	5 734,0	4 068,1	3 844,5	4 494,7	4 907,4	109,2
Obrat	8 031,6	7 617,1	5 509,6	5 267,5	6 259,0	6 672,0	106,6
Šaldo	-3 934,4	-3 850,9	-2 626,6	-2 421,5	2 730,4	-3 142,8	115,1

Údaje v mil. USD, zdroj ŠÚ KG

II.3 Tovarová štruktúra zahraničného obchodu

II.3.1 Tovarová štruktúra dovozu

Hlavnou dovoznou položkou v roku 2018 v štruktúre, ktorú uvádzajú oficiálne kirgizské štatistiky, bol **textil a výrobky z textilu** s podielom 15,9 % na celkovom dovoze, nasledovali **stroje, zariadenia a mechanizmy, elektrotechnické zariadenia** (15,6 %), **minerálne výrobky** (13,6 %), **kovy a výrobky z kovov** (8,6 %). Je pritom zaujímavé, že z 10 hlavných dovozných skupín priaznivú rastovú dynamiku zaznamenali všetky komodity. V r. 2018 sa najviac zvýšil dovoz kovov a výrobkov z kovov (+26,7 %), obuvi a doplnkov (+26,1 %), mechanických a elektrických strojov a zariadení (+20,4 %).

	2016 (mil. \$)	2017 (mil. \$)	2018 (mil. \$)	Index 2018/17	Podiel 2018 (%)
Dovoz celkom	3 844,5	4 494,7	4 907,4	109,2	100,0
Z toho:					
Textil a textilné výrobky	550,3	674,7	778,1	115,3	15,9
Stroje a zariadenia, elektrické zariad.	623,9	636,3	765,9	120,4	15,6
Minerálne produkty	551,1	668,1	668,8	100,1	13,6
Kovy a výrobky z kovov	308,3	333,5	422,6	126,7	8,6
Chemické výrobky	336,8	405,1	414,1	102,2	8,4
Obuv, doplnky	261,6	306,4	386,3	126,1	7,9
Hotové potraviny	275,7	326,1	334,5	102,6	6,8
Plasty a výrobky z plastov	164,2	194,0	229,3	118,2	4,7
Dopravné prostriedky, ich časti	282,9	195,6	204,8	104,7	4,2
Výrobky rastlinného pôvodu	161,6	152,3	156,2	102,6	3,2

Zdroj ŠÚ KG

Hlavnou dovoznou položkou v roku 2018 v štruktúre podľa HS2 (štatistiky ITC, ktoré sa mierne odlišujú od oficiálnych údajov ŠÚ KG – sú nižšie o 1,6 %, avšak lepšie dokumentujú komoditné rozdelenie a hlavne tak, ako ho poznajú slovenské firmy) boli **nerastné palivá, minerálne oleje** s podielom 12,9 % na celkovom dovoze. V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa ich dovoz znížil o 2,3 % po raste o 58 % v r. 2017. Druhou najdôležitejšou dovoznou položkou v r. 2018 boli **mechanické zariadenia** (presnejšie jadrové reaktory, kotly, stroje, prístroje a mechanické zariadenia, ich časti a súčasti) s podielom 9,5 % a medziročným nárastom o 26,1 %. Nasledovala **obuv, gamaše a podobné predmety**, časti týchto predmetov so 7,7 % a nárastom o 23,4 %, **elektrické stroje, prístroje a zariadenia**, ich časti a súčasti (podiel 6,1 %, nárast o 16,5 %), odevy a odevné doplnky, pletené alebo háčkované (podiel 4,9 %, nárast o 49,9 %), železo a oceľ (podiel 3,7 %, nárast o 24,4 %).

V r. 2018 sa spomedzi 10 hlavných komodít najvýraznejšie zvýšil dovoz odevov a odevných doplnkov (49,9 %), mechanických zariadení (26,1 %), plastov (23,8 %) a obuvi (23,4 %). Pokles zaznamenal dovoz chemických strižných vlákien (-7,7 %), farmaceutických výrobkov (-7,2 %) a nerastných palív, minerálnych olejov (-2,3 %).

Zahranický obchod Kirgizska – dovoz HS2

HS2	Názov	2016 (mil. USD)	2017 (mil. USD)	2018 (mil. USD)	Index 2018/17	Podiel 2018 (v %)
	Dovoz celkom	3 844,5	4 481,3	4 829,6	107,8	100,0
	Z toho:					
27	Nerastné palivá, minerálne oleje	401,7	636,3	621,3	97,7	12,9
84	Mechanické zariadenia	395,4	364,3	459,3	126,1	9,5
64	Obuv	258,3	301,3	371,9	123,4	7,7
85	Elektrické stroje, prístroje a zariad.	207,6	254,4	296,4	116,5	6,1
61	Odevy a odevné doplnky	151,2	156,8	235,1	149,9	4,9
72	Železo a oceľ	134,3	144,5	179,8	124,4	3,7
55	Chemické strižné vlákna	155,4	192,4	177,7	92,3	3,7
39	Plasty a výrobky z nich	133,6	133,5	165,3	123,8	3,4
30	Farmaceutické výrobky	117,1	168,7	156,6	92,8	3,2
87	Vozidlá, iné ako koľajové	122,3	148,0	154,6	104,4	3,2

Zdroj: ITC (EEÚ, UN COMTRADE Statistics)

V detailnej štruktúre podľa HS4 hlavnými dovoznými položkami v r. 2018 boli **ropné oleje, iné ako surové** s podielom 11,1 % na celkovom dovoze. Oproti r. 2017 sa ich dovoz znížil o 3,7 % po tom, ako vzrástol o 69 % rok predtým. Nasledovala **obuv z kaučuku** alebo plastov (podiel 5,2 %), **telefónne súpravy** (3,0%), lieky (3,0 %) a **tkaniny zo syntetických vlákien** (2,2 %).

Najviac sa v r. 2018 zvýšil dovoz kovových príchytiek alebo kovania na nábytok, okná, karosérie (6,2-násobný rast), častí obuvi (+70 %), ostatných odevov pletených alebo háčkovaných (+67,9 %), telefónnych súprav (+50,5 %). K poklesu dovozu došlo v prípade tkanín z umelých vlákien (-20,4 %), liekov (-8,2 %), ropných olejov iných ako surových (-3,7 %).

Zahranický obchod Kirgizska – dovoz HS4

HS4	Názov	2016 (mil. USD)	2017 (mil. USD)	2018 (mil. USD)	Index 2018/17	Podiel 2018 (v %)
	Dovoz celkom	3 844,5	4 481,3	4 829,6	107,8	100,0
	Z toho:					
2710	Ropné oleje, iné ako surové	328,9	556,3	535,9	96,3	11,1
6402	Obuv z kaučuku alebo plastov	202,3	218,2	251,7	115,3	5,2
8517	Telefónne súpravy	68,2	95,5	143,7	150,5	3,0
3004	Lieky	106,9	156,2	143,5	91,8	3,0
5515	Tkaniny zo syntetických vlákien	110,4	101,0	108,4	107,3	2,2
8302	Kovové príchytky, kovania	8,5	13,9	87,4	626,3	1,8
2402	Cigary, cigarky a cigarety	43,3	73,4	78,5	106,9	1,6
6406	Časti obuvi	13,8	40,1	68,1	170,0	1,4

6114	Ostatné odevy pletené/háčkované	33,5	37,3	62,7	167,9	1,3
5408	Tkaniny z umelých vlákien	26,1	78,3	62,3	79,6	1,3

Zdroj: ITC (EEÚ, UN COMTRADE Statistics)

II.3.2 Tovarová štruktúra vývozu

Takmer polovicu celkového vývozu **podľa oficiálnych kirgizských štatistík** pokrýva jedna komodita – **zlato nemonetárne (38,7 % v r. 2018)**, jeho vývoz však v súčasnosti stagnuje okolo hodnoty 700 mil. USD. Dôležitý je taktiež export **minerálnych výrobkov** (16,6 % vývozu za r. 2018), **textilu a textilných výrobkov** (9,4 %), kovov a výrobkov z kovov (8,7 %).

	2016 (mil. USD)	2017 (mil. USD)	2018 (mil. USD)	Index 2018/17	Podiel 2018 (v %)
Vývoz celkom	1 423,0	1 764,3	1 764,6	100,0	100,0
Z toho:					
Zlato nemonetárne	707,5	726,3	682,6	94,0	38,7
Minerálne výrobky	212,9	240,6	292,5	121,6	16,6
Textil a výrobky z textilu	101,5	150,0	187,9	125,3	10,6
Kovy a výrobky z kovov	64,5	72,5	153,0	211,0	8,7
Výrobky rastlinného pôvodu	126,6	118,0	95,2	80,7	5,4

Zdroj: ŠÚ KG

V štruktúre podľa HS2 (zdroj ITC) hlavnou vývoznou tovarovou skupinou boli drahé kovy, ktoré pokryli 40,2 % exportu v r. 2018, medzročne poklesli o 4,2 %. Nasledovali nerastné palivá minerálne oleje (podiel 8,2 %), odevy a odevné doplnky (8,1 %), rudy, trosky, popoly (7,4 %), zelenina (3,7 %), meď a výrobky z nej (3,2 %).

Spomedzi 10 hlavných tovarových skupín najvýraznejšie v r. 2018 vzrástol export medi a predmetov z medi (3,3-násobný rast), nerastných palív, minerálnych olejov (+59,8 %), bavlny (+34,1 %). Pokles vývozu zaznamenalo 6 z 10 komodít, najviac vozidlá, iné ako koľajové (-45,6 %), mechanické zariadenia (-32,9 %), mlieko a mliečne výrobky (-24,1 %).

Zahraničný obchod Kirgizska – vývoz HS2

HS2	Názov	2016 (mil. USD)	2017 (mil. USD)	2018 (mil. USD)	Index 2018/17	Podiel 2018 (v %)
	Vývoz celkom	1 423,0	1 790,8	1 690,3	94,4	100,0
	Z toho:					
71	Drahé kovy, drahokamy, perly	707,5	709,9	679,8	95,8	40,2
27	Nerastné palivá, minerálne oleje	48,9	87,1	139,3	159,8	8,2
61	Odevy a odevné doplnky	33,9	118,0	137,2	116,3	8,1
26	Rudy, trosky a popoly	68,3	144,3	124,6	86,3	7,4
07	Zelenina	62,2	78,1	61,9	79,3	3,7
74	Meď a predmety z nej	10,6	16,2	53,7	331,5	3,2
52	Bavlna	19,8	25,5	34,2	134,1	2,0
84	Mechanické zariadenia	30,9	50,7	33,9	67,1	2,0
87	Vozidlá, iné ako koľajové	55,1	60,9	33,2	54,4	2,0
04	Mlieko a mliečne výrobky	23,6	43,5	33,0	75,9	2,0

Zdroj: ITC (EEÚ, UN COMTRADE Statistics)

V štruktúre podľa HS4 hlavnú časť exportu v r. 2018 pokrylo **zlato netepané alebo vo forme polotovarov** (podiel 39,3 %) s poklesom o 5,2 %. Nasledovali **rudy drahých kovov a koncentráty** (7,4 %), dámske alebo dievčenské blúzky, pletené alebo háčkované (5,6 %), ropné oleje, iné ako surové (5,0 %), sušené strukoviny (3,3 %), medený odpad a medený šrot (3,1 %), bavlna nemykaná alebo nečesaná (2,0 %).

Najvýraznejšie v r. 2018 vzrástol export medeného odpadu alebo medeného šrotu (3,3-násobný rast), dámskych blúzok (+92,8 %), ropných olejov, iných ako surových (+80,6 %), bavlny (+38,5 %). Zníženie vývozu z 10 hlavných skupín zaznamenali ostatné lietadlá, vrtuľníky,

letúne (-61,2 %), časti motorových vozidiel (-32,3 %), rudy drahých kovov a koncentráty (-13,4 %) a netepané zlato (-5,2 %).

Zahranický obchod Kirgizska – vývoz HS4

HS4	Názov	2016 (mil. USD)	2017 (mil. USD)	2018 (mil. USD)	Index 2018/17	Podiel 2018 (v %)
	Vývoz celkom	1 423,0	1 790,8	1 690,3	94,4	100,0
	Z toho:					
7108	Zlato netepané	701,6	700,4	664,2	94,8	39,3
2616	Rudy drahých kovov a koncentráty	67,8	143,8	124,5	86,6	7,4
6106	Dámske blúzky	8,5	49,1	94,6	192,8	5,6
2710	Ropné oleje, iné ako surové	38,2	46,9	84,8	180,6	5,0
0713	Sušené strukoviny	55,0	52,5	54,9	104,6	3,3
7404	Medený odpad a šrot	10,6	16,2	53,2	328,7	3,1
5201	Bavlna	19,1	24,7	34,2	138,5	2,0
8802	Ostatné lietadlá	43,3	78,5	30,5	38,8	1,8
7005	Plavené sklo	14,9	27,4	29,4	107,2	1,7
8708	Časti motorových vozidiel	11,9	41,7	28,2	67,7	1,7

Zdroj: ITC (EEÚ, UN COMTRADE Statistics)

II.4 Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu

II.4.1 Teritoriálna štruktúra dovozu

Hlavným obchodným partnerom v rámci jednotlivých zoskupení sú **krajiny SNŠ** s podielom 40,8 % na celkovom dovoze v r. 2018, krajiny Eurázijskej ekonomickej únie (EEÚ) sa podieľali 36,2 %. Spomedzi jednotlivých krajín je najdôležitejšia **Čína** s podielom 39,6 % na celkovom dovoze v r. 2018, nasleduje **Ruská federácia** (25,3 %), **Kazachstan** (10,2 %) a Turecko (5,9 %). Krajiny EÚ do Kirgizska veľmi neexportujú, na prvom mieste je NSR, avšak jeho podiel na celkovom dovoze KG je minimálny (1,5 %).

	2016 (mil. \$)	2017 (mil. \$)	2018 (mil. \$)	Index 2018/17	Podiel 2018 (%)
Dovoz celkom	3 844,5	4 494,7	4 907,4	109,2	100,0
Z toho:					
Krajiny SNŠ	1 752,1	2 083,2	2 002,5	96,1	40,8
• Ruská federácia	1 143,2	1 232,7	1 239,9	100,6	25,3
• Kazachstan	437,2	520,5	502,0	96,4	10,2
• Uzbekistan	67,2	163,6	178,0	108,8	3,6
Krajiny EEÚ	1 625,9	1 863,7	1 776,7	95,3	36,2
Ostatné krajiny (okrem SNŠ)	2 248,3	2 411,5	2 904,9	120,5	59,2
• Čína	1 468,4	1 500,1	1 942,3	129,5	39,6
• Turecko	191,1	224,9	290,2	128,9	5,9
• USA	153,6	155,3	128,8	82,9	2,6
• NSR	62,4	67,5	74,6	110,5	1,5

Zdroj: ŠÚ KG

II.4.2 Teritoriálna štruktúra vývozu

Prvé miesto vďaka zlato v minulosti (do r. 2017) patrilo Švajčiarsku (27,3 % vývozu v r. 2017), jeho podiel však v r. 2018 poklesol prakticky na nulovú hodnotu, keď ho nahradila Veľká Británia s podielom 38 % a medzoročným 3,5-násobným nárastom. Dôležitý je aj vývoz do Ruskej federácie (17,8 % vývozu v r. 2018) a Kazachstanu (14,0 %). Okrem Veľkej Británie v roku 2018 najvýraznejšie vzrástol vývoz do Ruskej federácie (+18,2 %) a Uzbekistanu (+8,6 %). Podiel krajín SNŠ na celkovom vývoze v roku 2018 dosiahol 44,6 %, krajiny Eurázijskej ekonomickej únie sa podieľali 32,2 %.

	2016 (mil. \$)	2017 (mil. \$)	2018 (mil. \$)	Index 2018/17	Podiel 2018 (%)
Vývoz celkom	1 423,0	1 764,3	1 764,6	100,0	100,0
Z toho:					
Krajiny SNŠ	603,8	722,1	786,7	109,0	44,6
• Ruská federácia	178,4	265,7	314,1	118,2	17,8
• Kazachstan	265,5	268,6	247,2	92,0	14,0
• Uzbekistan	125,1	146,3	158,5	108,6	9,0
Krajiny EÚ	447,2	541,5	568,4	104,9	32,2
Ostatné krajiny	969,4	1 042,2	977,9	93,9	55,4
• Švajčiarsko	648,0	489,3	0,2	-	-
• Veľká Británia	32,0	191,2	669,9	350,7	38,0
• Turecko	90,0	131,2	104,3	79,6	5,9

Zdroj: ŠÚ KG

II.5 Obchodné vzťahy s krajinami EÚ

Krajiny EÚ si dlhodobo udržiavali aktívne saldo obchodnej bilancie s Kirgizskom, ktoré sa v r. 2018 zmenilo na pasívne. Celkový obrat vzájomného obchodu sa pohyboval pod úrovňou 500 mil. EUR. V r. 2018 došlo k zmene, keď zahraničnoobchodný obrat dosiahol hodnotu 910,9 mil. EUR a v porovnaní s predchádzajúcim rokom sa zdvojnásobil. Najviac k tomu prispel takmer štvornásobný rast kirgizského vývozu na 627,6 mil. EUR. **Krajiny EÚ v r. 2018 vyviezli do Kirgizska tovary v hodnote 283,3 mil. EUR**, čo v porovnaní s 293,5 mil. EUR v predchádzajúcom roku predstavovalo pokles o 3,5 %.

Hlavným dôvodom prudkej zmeny obchodu medzi EÚ a Kirgizskom v r. 2018 bolo presmerovanie exportu jeho hlavnej komodity – zlata – zo Švajčiarska na Veľkú Britániu, ktorá sa stala jeho novým obchodným partnerom.

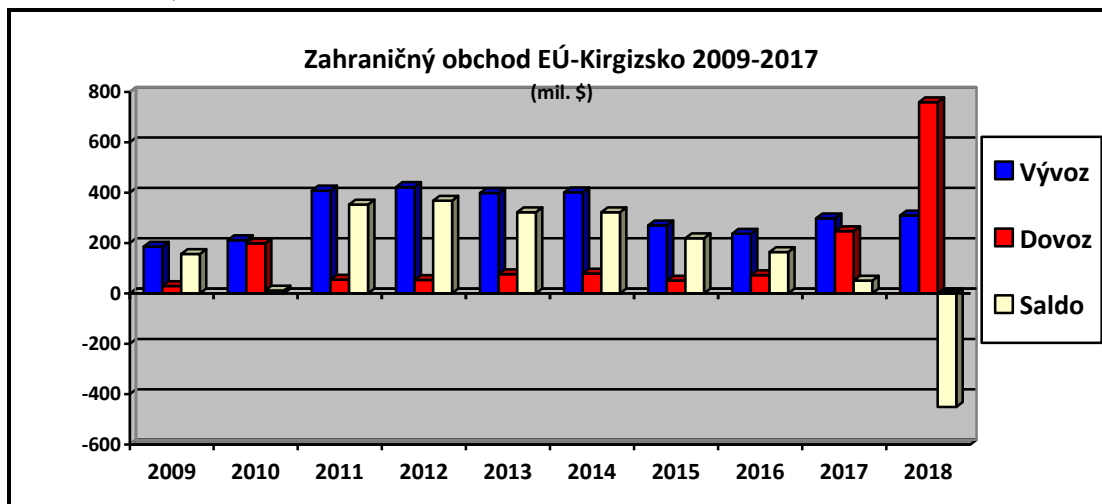
Zahraničný obchod EÚ – Kirgizsko

	2016 (mil. EUR)	2017 (mil. EUR)	2018 (mil. EUR)	Index 2018/2017
Vývoz	240,4	293,5	283,3	96,5
Dovoz	72,7	168,9	627,6	371,6
Obrat	313,1	462,4	910,9	197,0
Saldo	167,7	124,6	-344,3	-

Zdroj: ITC (EÚ, UN COMTRADE Statistics)

Pohľad na vzájomnú obchodnú výmenu medzi krajinami EÚ a Kirgizskom **v širšom časovom horizonte ostatných 10 rokov (vyjadrený v USD)** dokumentuje postupný rast vývozu EÚ v období 2009-2014, potom však nasledoval pokles, ktorý sa čiastočne zastavil v r. 2017, keď došlo k rastu exportu EÚ o 21 %. V r. 2018 sa rast exportu EÚ spomalil na 3,7 % (308,7 mil. USD)

Dovoz EÚ z Kirgizska dlhodobo neprevyšoval úroveň 100 mil. USD s výnimkou v r. 2010, na ktorú však nadviazal 2-násobný rast v r. 2017 a viac ako 3-násobný rast v r. 2018 (758,6 mil. USD). Výsledkom bolo prvé pasívne saldo zahraničného obchodu EÚ s Kirgizskom za ostatných 10 rokov (-449,9 mil. USD).

Poznanie súčasných trendov vo vývoji tovarovej štruktúry zahraničného obchodu medzi krajinami EÚ a Kirgizskom je prirodzene dôležité pre každého slovenského exportéra, nakoľko podmienky exportu produkcie EÚ do Kirgizska sú rovnaké pre všetky krajiny a jeho tovarová štruktúra odráža potenciál trhu absorbovať ten-ktorý produkt z priestoru EÚ.

II.5.1 Tovarová štruktúra vývozu EÚ do Kirgizska

Hlavnými položkami vývozu krajín EÚ do Kirgizska sú vozidlá, iné ako železničné, ktorých podiel na celkovom exporte v r. 2018 dosiahol 16,8 %. **Rovnako dôležité sú aj farmaceutické výrobky**, ktoré pokryli 16,1 % vývozu v r. 2018.

Hranicu 10 % v r. 2018 ešte prekročili **jadrové reaktory, kotly, stroje, prístroje a mechanické zariadenia, ich časti a súčasti (15,4 %)**. Čiastočne sa darí aj vývozu elektrických strojov, prístrojov a zariadení (4,7 % exportu v r. 2018), nástrojov a prístrojov optických, fotografických, kontrolných, lekárskeho (4,0 %), nealkoholických, alkoholických nápojov a octu (3,6 %), kozmetických a toaletných prípravkov (3,6 %).

Najvyšší rast vývozu v r. 2018 zaznamenali optické prístroje (+23 %), vozidlá iné ako železničné (+21,5 %), nealko/alkoholické nápoje (+9,3 %); pokles farmaceutické výrobky (-12,3 %), nerastné palivá minerálne oleje (-10,7 %).

Zahraničný obchod EÚ – Kirgizsko: vývoz HS2

HS2	Názov	2016 (mil. EUR)	2017 (mil. EUR)	2018 (mil. EUR)	Index 2018/17	Podiel 2018 (v %)
	Vývoz celkom	240,4	293,5	283,3	96,5	100,0
	Z toho:					
87	Vozidlá, iné ako železničné	15,8	39,2	47,6	121,5	16,8
30	Farmaceutické výrobky	41,9	51,9	45,5	87,7	16,1
84	Jadrové reaktory, kotly, stroje, prístř.	55,0	47,5	43,7	92,0	15,4
85	Elektrické stroje, prístroje a zariad.	10,0	14,5	13,2	91,4	4,7
90	Prístroje optické, fotograf., meracie	7,5	9,3	11,4	123,0	4,0
22	Nealko, alkoholické nápoje, ocot	11,3	9,4	10,2	109,3	3,6
33	Kozmetické, toaletné prípravky	7,6	9,7	9,9	102,3	3,5
62	Odevy/odevné doplnky, nepletené	6,3	7,4	7,6	103,3	2,7
27	Nerastné palivá, minerálne oleje	7,5	7,8	6,9	89,3	2,5
61	Odevy/odevné doplnky, pletené	2,8	5,3	5,6	105,5	2,0

Zdroj: ITC (EEÚ, UN COMTRADE Statistics)

V detailnejšom členení podľa **HS4** hlavnými položkami vývozu EÚ do Kirgizska v r. 2018 boli lieky (14,2 %), nákladné motorové vozidlá (5,8 %), traktory a fahače (4,8 %), časti a súčasti strojov (2,9 %), destiláty, likéry (2,8 %), osobné automobily (2,5 %) a ropné oleje (2,5 %).

Najvýraznejšie vzrástol export nákladných vozidiel (+36,1 %), zmesí vonných látok pre priemysel (+23,1 %), traktorov a fahačov (+22,8 %). K poklesu došlo u častí a súčastí strojov (-28,4 %), ropných olejov (-10,6 %) a liekov (-7,3%).

Zahraničný obchod EÚ – Kirgizsko: vývoz HS4

HS4	Názov	2016 (mil. EUR)	2017 (mil. EUR)	2018 (mil. EUR)	Index 2018/17	Podiel 2018 (v %)
	Vývoz celkom	240,4	293,5	283,3	96,5	100,0
	Z toho:					
3004	Lieky	36,7	43,4	40,3	92,7	14,2
8704	Nákladné motorové vozidlá	3,2	12,1	16,4	136,1	5,8
8701	Traktory a fahače	2,5	11,2	13,7	122,8	4,8
8431	Časti a súčasti strojov	10,2	9,9	8,2	81,6	2,9
2208	Destiláty, likéry	9,7	7,1	7,8	110,1	2,8
8703	Osobné automobily	4,9	6,0	7,1	118,3	2,5
2710	Ropné oleje	7,4	7,8	6,9	89,4	2,5
8716	Prívesy a návěsy	1,3	5,2	6,1	117,7	2,2
9018	Lekárske, chirurg. nástroje/prístroje	2,6	4,6	4,5	96,7	1,6
3302	Zmesi vonných látok pre priemysel	2,9	3,4	4,2	123,1	1,5

Zdroj: ITC (EEÚ, UN COMTRADE Statistics)

II.5.2 Tovarová štruktúra dovozu EÚ z Kirgizska

Hlavný objem dovozu EÚ z Kirgizska pokrýva položka 71 HS2 „Prírodné alebo umelo pestované perly, drahokamy alebo polodrahokamy, drahé kovy, kovy plátované drahými kovmi a predmety z nich, bižutéria, mince (v podstate ide o **surové nespracované zlato**)“ s podielom 93,6 % na celkovom dovoze v r. 2018 (76,4 % v r. 2017). Z Kirgizska sa v malých objemoch dováža ešte meď a predmety z medi (2,4 %), zelenina a jedlé rastliny (1,3 %), ovocie a orechy (0,7 %).

Zahraničný obchod EÚ – Kirgizsko: dovoz HS2

HS2	Názov	2016 (mil. EUR)	2017 (mil. EUR)	2018 (mil. EUR)	Index 2018/17	Podiel 2018 (v %)
	Dovoz celkom	72,7	168,9	627,4	371,6	100,0
	Z toho:					
71	Drahé kovy, drahokamy, perly	28,9	135,9	587,1	432,2	93,6
74	Meď a predmety z medi	20,2	8,5	14,9	175,9	2,4
07	Zelenina, jedlé rastliny	8,9	7,2	7,9	110,5	1,3
08	Jedlé ovocie a orechy	3,3	3,4	4,3	126,5	0,7
24	Tabak	0,2	1,7	2,2	134,3	0,4
72	Železo a oceľ	0,4	1,3	1,5	119,8	0,2
78	Olovo a predmety z neho	0,7	2,2	1,5	68,6	0,2
81	Ostatné základné kovy	0	0	1,3	-	0,2
29	Organické chemikálie	0	0	1,2	-	0,2
79	Zinok a predmety z neho	0	0	831	-	0,1

Zdroj: ITC (EEÚ, UN COMTRADE Statistics)

Podrobné členenie tovarovej štruktúry dovozu EÚ z Kirgizska podľa HS4 dáva do popredia **zlato (surové alebo polotovary)**, ktorého podiel na dovoze v r. 2018 dosiahol 87,3 % (75,7 % v r. 2017). Medziročne sa pritom zvýšil viac ako 4-násobne. Na druhej priečke sa umiestnil odpad a zvyšky drahých kovov s 5,8 %, ktorých dovoz rovnako vzrástol až 4-násobne.

Nasledujú **medené odpady a šrot** (2,4 %) s nárastom dovozu o 76,4 %, **suché strukoviny** (1,2 %), **striebro** surové alebo polotovary (0,5 %), orechy (0,4 %) a nespracovaný tabak (0,4 %).

Zahraničný obchod EÚ – Kirgizsko: dovoz HS4

HS4	Názov	2016 (mil. EUR)	2017 (mil. EUR)	2018 (mil. EUR)	Index 2018/17	Podiel 2018 (v %)
	Dovoz celkom	72,7	168,9	627,4	371,6	100,0
	Z toho:					
7108	Zlato (surové alebo polotovary)	27,3	126,5	547,7	432,9	87,3
7112	Odpad/zvyšky drahých kovov	1,5	8,9	36,2	408,8	5,8
7404	Medené odpady a šrot	20,1	8,4	14,8	176,4	2,4
0713	Suché strukoviny	8,0	6,7	7,4	109,9	1,2
7106	Striebro (surové alebo polotovary)	0,2	0,5	3,2	651,4	0,5
0802	Orechy čerstvé alebo sušené	1,2	0,9	2,3	233,3	0,4
2401	Nespracovaný tabak	0,2	1,7	2,2	134,3	0,4
0813	Sušené ovocie	2,1	2,4	2,0	82,9	0,3
7204	Železný a oceľový odpad/šrot	0,4	1,3	1,5	121,6	0,2
7801	Surové olovo	0,7	2,2	1,4	66,4	0,2

Zdroj: ITC (EEÚ, UN COMTRADE Statistics)

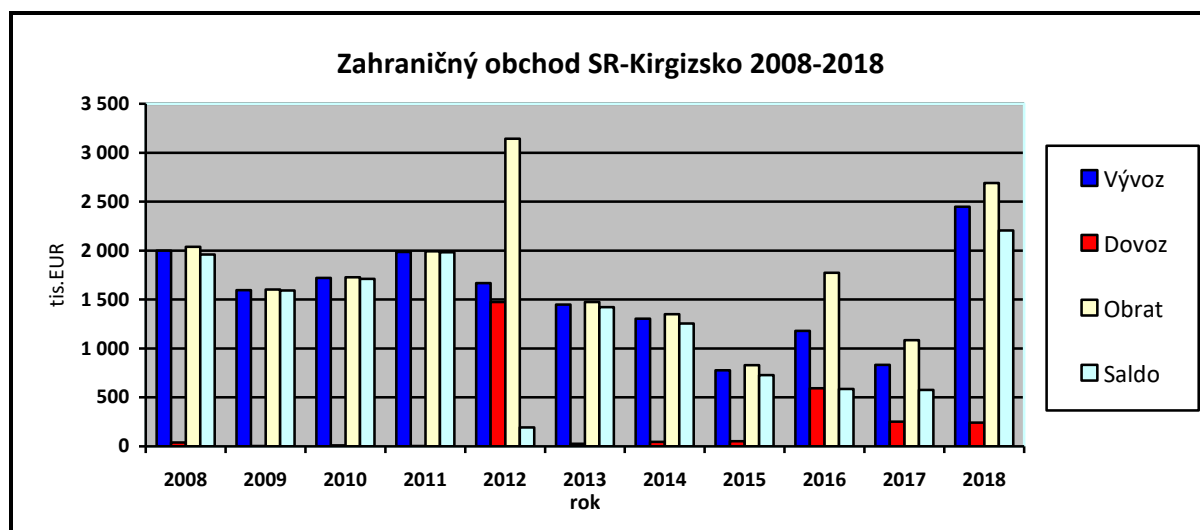
II.6 Vývoj zahraničného obchodu so SR

Obchodná výmena medzi Slovenskou republikou a Kirgizskom je dlhodobo pomerne nevýrazná a v priebehu uplynulých 10 rokov 2008-2017 (s výnimkou r. 2012) neprevýšila úroveň 2 mil. EUR, jediným priaznivým momentom bolo aktívne saldo na našej strane. Rok 2018 však priniesol žiadanú zmenu, predovšetkým vo vývoji slovenského vývozu, ktorý dosiahol hodnotu 2,4 mil. EUR a v porovnaní 0,8 mil. EUR v predchádzajúcom roku sa zvýšil takmer trojnásobne. Dovoz z Kirgizska v r. 2018 predstavoval 243 tis. EUR a medziročne sa znížil o 3,9 %.

Zahraničný obchod SR – Kirgizsko

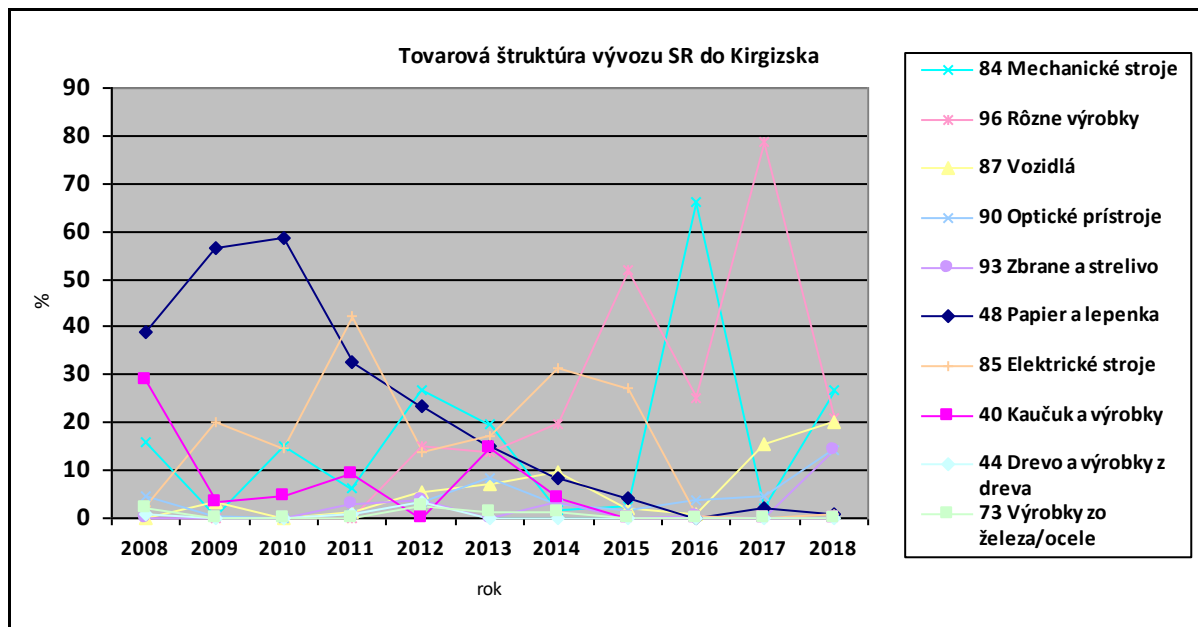
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Index 2018/17
Vývoz	1 669	1 448	1 303	778	1 181	831	2 449	294,7
Dovoz	1 475	26	46	51	593	253	243	96,1
Obrat	3 144	1 474	1 349	829	1 774	1 084	2 692	248,3
Saldo	194	1 422	1 257	727	588	578	2 206	381,7

Zdroj: ŠÚ SR, údaje v tis. EUR

II.6.1 Tovarová štruktúra slovenského vývozu do Kirgizska

Tovarová štruktúra slovenského vývozu do Kirgizska podľa **HS2 (10 hlavných skupín)**, ktorá bola zaznamenaná v priebehu rokov **2008 – 2018**, je uvedená v nasledujúcom prehľade. Jednotlivé tovarové skupiny sú usporiadané podľa poradia zaznamenaného v roku 2018.

Podiel jednotlivých komodít na celkovom vývoze SR do Kirgizska (v %)

Kapitola HS2	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
84 Mechanické stroje	15,9	0,3	15,1	6,3	26,6	19,8	1,6	2,4	66,2	2,0	26,9
96 Rôzne výrobky	0	0	0	0	14,9	13,7	19,5	51,7	25,2	66,5	21,0
87 Vozidlá	0	3,2	0	1,2	5,3	7,1	9,5	2,2	1,0	15,3	20,2
90 Optické prístroje	4,6	0,6	0,2	0,9	3,3	8,2	2,9	1,7	3,7	4,4	14,4
93 Zbrane a strelivo	0	0	0	3,1	3,9	0	3,5	0	0,3	0,2	14,3
48 Papier a lepenka	38,8	56,5	58,4	32,8	23,6	15	8,2	4,3	0,1	2,0	1,0
85 Elektrické stroje	2,4	20,0	14,7	42,3	13,8	17,3	31,5	27,2	0,5	0	1,0
40 Kaučuk a výrobky	28,9	3,2	4,5	9,3	0	14,7	4,3	0	0	0	0
73 Výrobky zo železa	2,1	0	0,1	0	2,4	1,1	1,3	0	0	0	0
44 Drevo a výrobky	0,8	0	0	0,9	3,2	0	0	0	0	0	0

Zdroj: ŠÚ SR

Z uvedeného prehľadu vidno, že v minulosti významné tovarové skupiny ako papier a lepenka, kaučuk a výrobky z kaučuku postupne stratili svoj podiel a boli nahradené **rôznymi výrobkami** (pol. 96 HS2), medzi ktoré patria hygienické výrobky (hygienické vložky, tampóny a detské plienky), ručné sitá, britvy, holiace strojčky a podobné spotrebné materiály. V r. 2018 sa na celkovom vývoze podielali 21,0 % oproti 66,5 % v predchádzajúcom roku. Prekvapujúco (prvýkrát v histórii) druhou najvýznamnejšou položkou slovenského vývozu v r. 2017 boli **vozidlá iné ako koľajové** s podielom 15,3 % na celkovom vývoze. V r. 2018 im rovnako patrila 3. priečka s podielom 20,2 %

Vývoz **mechanických strojov a zariadení** (pol. 84 HS2: jadrové reaktory, kotly, stroje, prístroje, zariadenia; ich časti, súčasti) je nevyvážený a kolíše v širokom rozsahu od 66 % (r. 2016) do 2 % (2017). **V r. 2018 sa však znovu zaradili na prvé miesto s podielom 26,9 % na celkovom vývoze SR.**

Elektrické stroje a zariadenia boli dôležitou súčasťou slovenského vývozu do r. 2015, v súčasnosti je ich podiel minimálny (1 % v r. 2018). Prístroje optické, fotografické, meracie, kontrolné presné, lekárske sú exportované v menších objemoch každý rok (do 5 % vývozu), v r. 2018 sa ich podiel zvýšil a dosiahol 14,4 %. Novou položkou, ktorá sa v r. 2018 dostala medzi 5 hlavných tovarových skupín slovenského vývozu, boli zbrane a strelivo s podielom 14,3 %

V detailnom členení podľa **HS4** hlavnými položkami slovenského vývozu v r. 2018 boli **prístroje a zariadenia na váženie (23,3 % celkového vývozu)**, pričom pred rokom sa do Kirgizska nevyviezli žiadne tieto zariadenia. Nasledovali **hygienické vložky a tampóny, detské plienky (20,8 %)**, ktoré rok predtým výrazne dominovali. V poradí tretia najdôležitejšia tovarová skupina slovenského vývozu, **revolvery a pištole**, zaznamenala v r. 2018 opačný vývoj, keď jej podiel dosiahol **14,3 %** oproti zanedbateľným 0,5 % rok predtým. V r. 2018 bol zaznamenaný tiež takmer trojnásobný rast vývozu **osobných automobilov (13,7 %)**. Exportne zaujímavé boli ešte **vymeriavacie prístroje (13,4 %)**, **traktory a fahače (5,3 %)**, ktoré v r. 2017 neboli vôbec zrealizované.

Pol. HS4	Názov	2017 tis. EUR	2018 tis. EUR	Index 2018/17	Podiel 2018 (%)
	Vývoz SR celkom	831	2 449	294,7	100,0
	Z toho:				
8423	Prístroje a zariadenia na váženie	0	571	-	23,3
9619	Hygienické vložky a tampóny, plienky	488	509	104,3	20,8
9302	Revolvery a pištole	4	350	-	14,3
8703	Osobné automobily	119	335	281,5	13,7
9015	Vymeriavacie prístroje	0	327	-	13,4
8701	Traktory a fahače	0	131	-	5,3
8452	Šijacie stroje	12	76	633,4	3,1
4818	Toaletný papier	17	24	141,2	1,0
8517	Telefónne prístroje	0	24	-	1,0
8704	Nákladné motorové vozidlá	8	22	275,0	0,9
8212	Britvy, holiace strojčeky, žiletky	57	18	31,6	0,7
9018	Lekárske nástroje a prístroje	13	16	123,1	0,7

Zdroj: ŠÚ SR/MZVEZ SR

II.6.2 Tovarová štruktúra slovenského dovozu z Kirgizska

Tovarová štruktúra dovozu z Kirgizska je nevyvážená a mení sa každý rok. Zatiaľ čo v r. 2016 sa doviezlo hlavne jedlé ovocie a orechy, v r. 2017 to už boli odevy a odevné doplnky, ktoré sa rok nato, v r. 2018, už prakticky stratili a prvú priečku znovu prenechali jedlému ovociu a orechom s podielom 60,9 % na celkovom dovoze. V r. 2018 sa doviezli ešte elektrické stroje a prístroje (9,5 % dovozu), hračky, hry a športové potreby (8,2 %), pletené odevy (7,4 %) a obuv (5,3 %).

HS2	Názov	2016 (tis. EUR)	2017 (tis. EUR)	2018 (tis. EUR)	Index 2018/17	Podiel 2018 (%)
	Dovoz celkom	593	253	243	96,1	100,0
	Z toho:					
08	Jedlé ovocie a orechy	459	0	148	-	60,9
85	Elektrické stroje, prístroje	100	93	23	24,7	9,5
95	Hračky, hry, športové potreby	0	0	20	-	8,2
61	Odevy pletené	0	5	18	360,0	7,4
64	Obuv	0	0	13	-	5,3
62	Odevy a odevné doplnky	0	105	12	11,4	4,9
65	Pokrývky hlavy	0	0	5	-	2,1
82	Nástroje, náradie	3	2	2	100,0	0,8
42	Kožené výrobky	0	0	1	-	0,4
21	Rôzne jedlé prípravky	0	0,3	1	-	0,4

Zdroj: ŠÚ SR/MZVEZ SR

V podrobnejšom členení v štruktúre podľa **HS4** hlavnými položkami slovenského dovozu z Kirgizska v roku **2018** boli orechy čerstvé alebo sušené s podielom 60,9 %, nasledovali výrobky a potreby na telesné cvičenie (7,8 %), videofonické prístroje (5,3 %), vrchné tričká (2,9 %), obuv (2,5 %) a dámske kabátiky (2,5 %).

Je pritom zaujímavé, že z 10 hlavných tovarových skupín slovenského dovozu v r. 2018 boli v predchádzajúcom roku dovezené iba vrchné tričká v malých objemoch. Pre ilustráciu treba uviesť, že hlavnými položkami slovenského dovozu z Kirgizska v r. 2017 boli dámske a dievčenské kostýmy (41,1 %), časti a súčasti prístrojov určené výhradne na použitie s prístrojmi a zariadeniami (34,4 %), surový hliník (13,4 %), insekticídy, fungicídy a herbicídy (4,7 %).

Pol. HS4	Názov	2017 tis. EUR	2018 tis. EUR	Index 2018/17	Podiel 2018 (%)
	Dovoz SR celkom	253	243	96,1	100,0
	Z toho:				
0802	Orechy čerstvé alebo sušené	0	148	-	60,9
9506	Potreby na telesné cvičenie	0	19	-	7,8
8521	Videofonické prístroje	0	13	-	5,3
6109	Vrchné tričká	5	7	140,0	2,9
6403	Obuv	0	6	-	2,5
6104	Dámske kabátiky	0	6	-	2,5
8518	Mikrofóny a ich stojany	0	5	-	2,1
6506	Pokryvky hlavy	0	5	-	2,1
6210	Odevy z textílií	0	4	-	1,6
8519	Prístroje na záznam zvuku	0	3	-	1,2

Zdroj: ŠÚ SR/MZVEZ SR

III. VYHODNOTENIE ODBYTOVÝCH MOŽNOSTÍ SR

Vyhodnotenie odbytových možností slovenskej produkcie je v tejto kapitole uskutočnené na základe **analýzy 10 hlavných tovarových skupín kirgizského dovozu** podľa medzinárodných štatistík (**ITC, UN COMTRADE Statistics, ktoré čerpajú od 1.1.2017 údaje zo štatistík EÚ**), nakoľko domáce štatistiky v podrobnejšom členení (podľa HS4) nie sú dostupné. Hodnotený je pritom dovozný profil za ostatných 5 rokov v štruktúre podľa HS2 a v rámci jednotlivých podkapitol pre lepšiu orientáciu aj v detailnejšom rozdelení (HS4). Poradie jednotlivých tovarových skupín dovozu zodpovedá výsledkom za rok 2018.

Zahraničný obchod Kirgizska – dovoz HS2

HS2	Názov	2016 (mil. USD)	2017 (mil. USD)	2018 (mil. USD)	Index 2018/17	Podiel* 2018 (v %)
	Dovoz celkom	3 844,5	4 481,3	4 829,6	107,8	100,0
	Z toho:					
27	Nerastné palivá, minerálne oleje	401,7	636,3	621,3	97,7	12,9
84	Mechanické zariadenia	395,4	364,3	459,3	126,1	9,5
64	Obuv	258,3	301,3	371,9	123,4	7,7
85	Elektrické stroje, prístroje a zariad.	207,6	254,4	296,4	116,5	6,1
61	Odevy a odevné doplnky	151,2	156,8	235,1	149,9	4,9
72	Železo a oceľ	134,3	144,5	179,8	124,4	3,7
55	Chemické strižné vlákna	155,4	192,4	177,7	92,3	3,7
39	Plasty a výrobky z nich	133,6	133,5	165,3	123,8	3,4
30	Farmaceutické výrobky	117,1	168,7	156,6	92,8	3,2
87	Vozidlá, iné ako koľajové	122,3	148,0	154,6	104,4	3,2

Zdroj: ITC (EÚ, UN COMTRADE Statistics)

*/ podiel na celkovom dovoze KG v r. 2018 (v %)

1) Kap. 27: Nerastné palivá, minerálne oleje a produkty ich destilácie; bitúmenové látky; minerálne vosky

Dovoz nerastných palív je dlhodobou hlavnou položkou kirgizského dovozu a jedinou, ktorá prevyšuje úroveň 10 % celkového dovozu. Ide tu predovšetkým o ropné oleje, ktoré pokrývajú takmer celý objem dovozu tejto tovarovej skupiny (86 % v r. 2018). Ich dovoz však má klesajúcu tendenciu a v porovnaní s r. 2014 je v súčasnosti polovičný.

Dovoz	2014	2015	2016	2017	2018	Index 2018/17	Podiel 2018*
Kap. 27 celkom	1 166,2	778,1	401,7	636,3	621,3	97,7	12,9
Z toho:							
2710 Ropné oleje	1 040,3	643,3	328,9	556,3	535,9	96,3	11,1
2711 Ropné plyny	55,4	44,7	43,2	47,7	57,2	119,9	1,2
2701 Čierne uhlie	45,3	39,9	15,4	20,5	16,9	82,5	0,4
2713 Ropný koks	16,6	13,3	5,3	8,1	9,7	119,9	0,2
2709 Ropné oleje surové	2,8	0,7	4,0	0,4	0,6	141,6	0,0

Zdroj: ITC, UN COMTRADE Statistics údaje v mil. USD

*/ podiel na celkovom dovoze KG v r. 2018 (v %)

Možnosti exportu slovenskej produkcie:

Uvedená tovarová skupina je síce najdôležitejšia z pohľadu dovozu do Kirgizska, príležitosti pre uplatnenie produkcie zo SR sú však prirodzene veľmi limitované. Určitý priestor existuje v prípade niektorých petrochemických výrobkov (vazelína, parafín, ropný vosk a pod.).

2) Kap. 84: Jadrové reaktory, kotly, stroje, prístroje a mechanické zariadenia; ich časti a súčasti

Uvedená tovarová skupina je najzaujímavejšia z pohľadu dovozu zo SR. Aj napriek rastu objemu o 26 % v r. 2018 však jej dovozy stagnujú a pohybujú sa okolo 400 mil. USD. Dovozná škála v rámci položky 84 je široká, najviac sa dovážajú cestné stroje, buldozéry, chladničky, mraziace boxy a čerpadlá na kvapaliny.

Dovoz	2014	2015	2016	2017	2018	Index 2018/17	Podiel 2018*
Kap. 84 celkom	377,6	358,7	395,4	364,3	459,3	126,1	9,5
Z toho:							
8429 Cestné stroje, buldozéry	32,9	28,3	27,5	28,1	28,9	102,8	0,6
8418 Chladničky, mraziace boxy	17,7	12,9	13,3	17,9	28,1	156,4	0,6
8413 Čerpadlá na kvapaliny	22,4	17,0	24,2	16,6	25,5	153,4	0,5
8431 Časti strojov	30,6	28,2	24,1	30,6	25,4	82,9	0,5
8474 Stroje na triedenie zemín	25,3	34,9	37,9	21,4	23,9	111,5	0,5

Zdroj: ITC, UN COMTRADE Statistics údaje v mil. USD

*/ podiel na celkovom dovoze KG v r. 2018 (v %)

Možnosti exportu slovenskej produkcie:

Stroje na automatické spracovanie údajov a ich jednotky; magnetické alebo optické snímače, stroje na prepis údajov v kódovanej forme na pamäťové médiá a stroje spracovávajúce tieto údaje (položka 8471 HS4), šijacie stroje okrem strojov na väzbu a zošívanie kníh položky 8440 (8452), vzduchové čerpadlá alebo vývevy, kompresory a ventilátory na vzduch alebo iný plyn (8414), časti strojov a zariadení (8431), buldozéry, zrovnávače, stroje na planírovanie terénu, škrabače, mechanické lopaty, rýpadlá, lopatové nakladače, ubíjadlá a cestné valce, s vlastným pohonom (8429).

3) Kap. 64: Obuv, gamaše a podobné predmety; časti týchto predmetov

Dovoz	2014	2015	2016	2017	2018	Index 2018/17	Podiel 2018*
Kap. 64 celkom	49,9	87,4	258,3	301,3	371,8	123,4	7,7
Z toho:							
6402 Ostatná obuv z kaučuku	29,2	59,7	202,3	218,2	251,7	115,3	5,2
6406 Časti obuvi	4,9	8,4	13,8	40,1	68,1	170,0	1,4
6405 Obuv z usne	2,9	4,6	22,2	22,9	31,2	135,7	0,6
6403 Športová obuv	4,8	9,2	12,2	9,6	13,8	144,0	0,3
6401 Nepremokavá obuv	5,9	3,1	2,5	5,6	4,2	74,5	0,1

Zdroj: ITC, UN COMTRADE Statistics údaje v mil. USD

*/ podiel na celkovom dovoze KG v r. 2018 (v %)

Možnosti exportu slovenskej produkcie:

Hoci ide o 3. najdôležitejšiu dovoznú tovarovú skupinu (hlavne z Číny), nie je však určená pre potreby vnútorného trhu, ale pre reexport do ďalších krajín. Z tohto pohľadu majú v KG určitú šancu uplatniť sa iba limitované objemy kvalitnej značkovej obuvi zo SR.

4) Kap. 85: Elektrické stroje, prístroje a zariadenia a ich časti a súčasti; prístroje na záznam a reprodukciu zvuku, prístroje na záznam a reprodukciu televízneho obrazu a zvuku, časti a súčasti a príslušenstvo týchto prístrojov

Dovoz tejto tovarovej skupiny po stagnácii v rokoch 2014-2016 začal v súčasnosti mierne rásť. V r. 2018 to bolo 16,5 %, hlavne vďaka nárastu dovozu telefónnych súprav o 50 % a elektrických ohrievačov vody o 43 %. Dovozné spektrum v tejto kategórii nie je až tak široké, ak vezmeme do úvahy skutočnosť, že až 50 % dovozu tu pokryli telefónne súpravy, ostatné produkty nepresahujú úroveň 20 mil. USD s výnimkou elektrických ohrievačov vody, ktorá v r. 2018 vyskočila na 29 mil. USD pri medziročnom náraste o 43 %.

Dovoz	2014	2015	2016	2017	2018	Index 2018/17	Podiel 2018*
Kap. 85 celkom	215,6	172,1	207,6	254,4	296,4	116,5	6,1
Z toho:							
8517 Telefónne súpravy	66,7	59,3	68,2	95,5	143,7	150,5	3,0
8516 Elektrické ohrievače vody	16,8	14,01	14,1	20,3	29,0	143,0	0,6
8504 Elektrické transformátory	22,1	9,2	13,5	17,4	17,1	98,4	0,4
8544 Drôty, káble	23,1	15,4	22,5	23,8	14,6	61,3	0,3
8528 Monitory a projektory	10,1	8,4	9,9	12,1	10,5	86,7	0,2

Zdroj: ITC, UN COMTRADE Statistics údaje v mil. USD

*/ podiel na celkovom dovoze KG v r. 2018 (v %)

Možnosti exportu slovenskej produkcie:

Telefónne súpravy, vrátane telefónov pre celulárnu sieť alebo pre ostatné bezdrôtové siete; ostatné prístroje na prenos alebo príjem hlasu, obrazu alebo ostatných dát, vrátane prístrojov na komunikáciu v drôtovej alebo bezdrôtovej sieti (pol. 8517 HS4), drôty, káble (8544), elektrické prietokové alebo zásobníkové ohrievače vody a ponorné ohrievače; elektrické zariadenia na vykurovanie priestorov a pôdy; elektrotepelné zariadenia na úpravu vlasov (napríklad sušiče vlasov, kulmy na vlasy, prístroje na trvalú onduláciu) a sušiče rúk; elektrické žehličky; ostatné elektrotepelné prístroje používané v domácnosti (8516), elektrické transformátory, statické meniče (napríklad usmerňovače) a indukčné (8504), Rozvádzače, rozvodné panely, ovládacie (dispečerské) stoly, pulty, skrine a ostatné základne, vybavené dvoma alebo viacerými zariadeniami položky 8535 alebo 8536, na elektrické riadenie alebo na rozvod elektriny, vrátane tých, ktoré majú zabudované nástroje alebo prístroje kapitoly 90, a číslicovo riadené prístroje, iné ako prepájacie a spájacie prístroje a zariadenia položky 8517 (položky 8537 HS4).

5) Kap. 61: Odevy a odevné doplnky, pletené alebo háčkované

Dovoz odevov postupne rastie (50 % v r. 2018), hoci tu nejde o zvyšovanie domácej spotreby, ale o následné reexporty do susedných krajín. Hlavným dodávateľom je Čína, ktorej lacné tovary (nielen odevy, ale aj obuv, spotrebná elektronika, hračky a pod.) zaplavujú stredoázijské trhy stále viac a viac.

Dovoz	2014	2015	2016	2017	2018	Index 2018/17	Podiel 2018*
Kap. 61 celkom	98,4	66,9	151,1	156,8	235,1	149,9	4,9
Z toho:							
6114 Ostatné pletené odevy	15,3	7,3	33,5	37,3	62,7	167,9	1,3
6103 Pánske obleky	2,5	1,9	22,0	25,7	45,4	177,0	0,9
6104 Dámske kostýmy	5,9	3,8	9,9	17,3	26,2	151,8	0,5
6110 Pulóvre, svetre, vesty	23,7	16,8	15,9	20,1	24,2	120,6	0,5
6115 Pančuchové nohavice	16,3	16,1	32,6	16,1	19,4	120,5	0,4

Zdroj: ITC, UN COMTRADE Statistics údaje v mil. USD

*/ podiel na celkovom dovoze KG v r. 2018 (v %)

Možnosti exportu slovenskej produkcie:

Producenti zo SR majú limitovanú možnosť uplatniť sa v segmente značkového pánskeho a dámskeho tovaru (košele, blúzky, obleky, kostýmy), ktorý si v Kirgizsku rovnako začína vytvárať svoju klientelu žiadajúcu kvalitu, hoci aj za vyššiu cenu.

6) Kap. 72: Železo a oceľ

Dovoz	2014	2015	2016	2017	2018	Index 2018/17	Podiel 2018*
Kap. 72 celkom	227,1	296,2	134,3	144,5	179,8	124,4	3,7
Z toho:							
7214 Tyče zo železa/occe	44,4	25,9	21,6	37,7	57,1	151,4	1,2
7210 Ploché valcované výrobky	64,2	124,6	28,1	28,8	31,0	107,6	0,6
7208 Ploché valc. výr., nepokov.	25,5	17,9	20,5	26,1	28,9	110,5	0,6
7216 Uholníky zo železa/occe	20,5	69,1	13,6	11,1	15,5	139,6	0,3
7217 Drôty zo železa/occe	20,5	14,2	7,5	7,9	10,6	134,3	0,2

Zdroj: ITC, UN COMTRADE Statistics údaje v mil. USD

*/ podiel na celkovom dovoze KG v r. 2018 (v %)

Možnosti exportu slovenskej produkcie:

Ploché valcované výrobky zo železa alebo z nelegovanej ocele, v šírke 600 mm alebo väčšej, plátované, pokovované alebo potiahnuté (položka 7210 HS4), Ploché valcované výrobky zo železa alebo nelegovanej ocele, so šírkou 600 mm alebo väčšou, valcované za tepla, neplátované, nepokovované alebo nepotiahnuté (7208), drôty zo železa alebo z nelegovanej ocele (7217).

7) Kap. 55: Chemické strižné vlákna

Dovoz	2014	2015	2016	2017	2018	Index 2018/17	Podiel 2018*
Kap. 55 celkom	60,6	81,9	155,4	192,4	177,7	92,3	3,7
Z toho:							
5515 Ostatné tkaniny, polyester	29,7	51,1	110,4	101,0	108,4	107,3	2,2
5512 Tkaniny zo syntet. vlákien	17,4	15,9	14,5	70,4	52,2	74,1	1,1
5516 Tkaniny, farbené, potlač.	5,9	9,5	27,4	15,9	8,0	50,5	0,2
5503 Syntetické strižné vlákna	2,1	1,6	1,1	2,9	5,3	177,9	0,1
5508 Šijacia niť	0	0	0,5	0,5	2,8	552,6	0,1

Zdroj: ITC, UN COMTRADE Statistics údaje v mil. USD

*/ podiel na celkovom dovoze KG v r. 2018 (v %)

Možnosti exportu slovenskej produkcie:

Ostatné tkaniny zo syntetických strižných vlákien, polyesterové, zmesné, akrylové (pol. 5515 HS4).

8) Kap. 39: Plasty a výrobky z nich

Dovoz	2014	2015	2016	2017	2018	Index 2018/17	Podiel 2018*
Kap. 39 celkom	173,1	122,5	133,6	133,6	165,3	123,8	3,4
Z toho:							
3923 Obaly z plastov, zátky	18,2	13,6	18,1	17,9	26,3	147,4	0,5
3907 Polyacetály, živice	22,4	12,9	10,5	14,1	24,7	175,8	0,5
3926 Ostatné výrobky z plastov	13,4	10,7	9,2	10,4	19,8	190,3	0,4
3916 Monofil z plastov	24,9	11,1	11,9	10,9	13,2	121,0	0,3
3901 Polyméry etylénu	7,4	11,7	15,6	6,5	10,2	155,4	0,2

Zdroj: ITC, UN COMTRADE Statistics údaje v mil. USD

*/ podiel na celkovom dovoze KG v r. 2018 (v %)

Možnosti exportu slovenskej produkcie:

Polyméry etylénu (pol. 3901 HS4), ostatné platne, listy, filmy, fólie, pásy a pásky, z plastov (pol. 3921), Výrobky z plastov na prepravu alebo balenie tovaru; zátky, viečka, uzávery fliaš a ostatné uzávery, z plastov (3923), Polyacetály, ostatné polyétery a epoxidové živice, v primárnych formách; polyuhličitan, alkydové živice, polyakrylové estery a ostatné polyester v primárnych formách (3907).

9) Kap. 30: Farmaceutické výrobky

V kategórii farmaceutických výrobkov Kirgizsko dováža hlavne lieky v spotrebnom balení v celkovo zaujímavých objemoch (143,5 mil. USD v r. 2018). Ich dovoz má však klesajúci trend.

Dovoz	2014	2015	2016	2017	2018	Index 2018/17	Podiel 2018*
Kap. 30 celkom	199,4	147,8	117,1	168,7	156,6	92,8	3,2
Z toho:							
3004 Lieky, balenie v malom	180,8	134,2	106,9	156,2	143,5	91,8	3,0
3002 Krv, výrobky	12,2	10,6	6,9	8,3	8,9	107,8	0,2
3006 Rôzne farmaceut. výrobky	4,3	2,2	2,1	2,5	2,7	108,7	0,1
3005 Vata, gáza, ovínadlá	2,0	0,9	0,9	1,7	1,5	87,1	0,0

Zdroj: ITC, UN COMTRADE Statistics údaje v mil. USD

*/ podiel na celkovom dovoze KG v r. 2018 (v %)

Možnosti exportu slovenskej produkcie:

Lieky (okrem tovaru položiek 3002, 3005 alebo 3006) zložené zo zmiešaných alebo nezmiešaných výrobkov na terapeutické alebo profylaktické účely, v odmeraných dávkach (vrátane takých, ktoré sú vo forme systémov na podávanie cez kožu) alebo vo formách alebo baleniach na predaj v malom (3004).

10) Kap. 87: Vozidlá, iné ako železničné alebo električkové koľajové vozidlá, a ich časti a súčasti a príslušenstvo

Kirgizsko dováža prakticky rovnaký objem osobných a úžitkových automobilov. Dovoz osobných vozidiel v priebehu ostatných 4 rokov neprekročil 50 mil. USD, čo je desatina extrémne vysokého dovozu v r. 2014 (479,9 mil. USD), ktorý pravdepodobne zahltil domáci trh na veľa rokov dopredu.

Dovoz	2014	2015	2016	2017	2018	Index 2018/17	Podiel 2018*
Kap. 87 celkom	819,1	205,8	122,3	148,0	154,6	104,4	3,2
Z toho:							
8708 Časti motorových vozidiel	46,3	43,9	42,7	42,7	44,1	103,2	0,9
8703 Osobné automobily	479,9	43,7	29,2	37,2	34,8	93,4	0,7
8701 Traktory a ťahače	70,2	28,4	5,5	19,3	25,6	132,4	0,5
8704 Nákladné automobily	153,1	56,1	23,4	14,6	23,7	162,0	0,5
8716 Prívesy a návesy	25,5	12,3	3,3	8,3	11,2	133,9	0,2

Zdroj: ITC, UN COMTRADE Statistics údaje v mil. USD

*/ podiel na celkovom dovoze KG v r. 2018 (v %)

Možnosti exportu slovenskej produkcie:

Osobné automobily a ostatné motorové vozidlá konštruované hlavne na prepravu osôb (pol. 8703 HS4), časti, súčasti a príslušenstvo motorových vozidiel (8708), prívesy a návesy, ostatné vozidlá bez mechanického pohonu, ich časti a súčasti (8716).

Celkovo možno za **najperspektívnejšie oblasti ďalšieho rastu slovenského vývozu do Kirgizska** označiť nasledujúce tovarové skupiny:

- elektrické stroje a zariadenia pre priemysel aj domácnosti,
- nástroje a prístroje optické, meracie, lekárske,
- stroje, zariadenia a technológie pre poľnohospodárstvo,
- technológie a zariadenia na spracovanie poľnohospodárskych produktov a výrobu potravín,
- mechanické stroje, prístroje a zariadenia pre ľahký spracovateľský priemysel,
- motorové vozidlá a ich časti,
- chemické a farmaceutické výrobky,
- papier a výrobky z papiera,
- hygienické a kozmetické výrobky,
- kaučuk a výrobky z kaučuku,
- rôzne priemyselné výrobky.

IV. PRAKTICKÉ INFORMÁCIE

Vízový režim

Občania Slovenskej republiky pre vstup na teritórium Kirgizska nepotrebujú víza pri pobyte do 60 dní. Platí to pre držiteľov všetkých typov platných cestovných dokladov Slovenskej republiky. Viac informácií ohľadom vstupu a pobytu na území Kirgizska možno nájsť na: <http://www.mfa.kg>.

Informácie o elektronickom podávaní žiadostí o vstupné víza pri pobyte nad 60 dní:

<http://botschaft-kirgisien.de/index.php/ru/e-visa>

Colná kontrola

Nie sú stanovené obmedzenia na dovoz a vývoz domácej a zahraničnej meny. Suma nad 3000 USD musí byť deklarovaná. Je možné dovieŕ 200 ks cigariet a 2l alkoholických nápojov. <http://www.customs.gov.kg>

Národná mena: kirgizský Som (KGS)

Aktuálny výmenný kurz KGS voči svetovým menám:

<http://www.xe.com/currencyconverter/convert/?Amount=1&From=USD&To=KGS>

Dopravné spojenie

Hlavné mesto Kirgizska Biškek (medzinárodné letisko Manas, <http://www.airport.kg/>) má letecké spojenie s Moskvou, Istanbulom, Londýnom, Dillí, Taškentom, v lete s kazašským mestom Almaty. Do krajiny lietajú Uzbecké aerolínie, Aeroflot, Turkish Airlines a British Airways. Takisto možno cestovať vlakom z Biškeku do Almaty (250 km), Moskvy, na ďaleký Východ a do Číny.

Časový rozdiel:

SEČ + 4 hodiny (leto), +5 hodín (zima)

Sviatky v Kirgizskej republike

1. a 2. január	Nový rok
7. január	Vianoce (pravoslávne Vianoce)
23. február	Deň obrancu vlasti
8. marec	Medzinárodný deň žien
21. marec	Národný sviatok Nooruz
24. marec	Deň revolúcie (na pamiatku udalostí z roku 2005)
1. máj	Sviatok práce
5. máj	Deň ústavy Kirgizskej republiky
9. máj	Deň víťazstva
31. august	Deň nezávislosti Kirgizskej republiky (hlavný sviatok)
7. november	Deň socialistickej revolúcie

Moslimské sviatky:

Orozo Ajt, Kurman Ajt: určujú sa podľa lunárneho kalendára, sú dňami pracovného pokoja.

V. ZOZNAM DÔLEŽITÝCH INŠTITÚCIÍ, ZDROJE INFORMÁCIÍ O KIRGIZSKU

Vládne inštitúcie, ministerstvá, agentúry

Prezident	http://www.president.kg/ru
Vláda	http://www.gov.kg/?lang=ru
Ministerstvo zahraničných vecí	http://www.mfa.gov.kg/index
Ministerstvo hospodárstva	www.mineconom.gov.kg
Ministerstvo financií	http://www.minfin.kg/ru/
Ministerstvo poľnohospodárstva, potravinárskeho priemyslu a meliorácie	http://www.agroprod.kg/
Ministerstvo kultúry, informatiky a cestovného ruchu	http://minculture.gov.kg/
Národný výbor pre priemysel, energetiku a využitie surovín	http://www.gkpen.kg/
Národný výbor pre informačné technológie	http://www.ict.gov.kg/
Národný výbor pre obranu	http://www.mil.gov.kg/
Štatistický úrad	http://www.stat.kg/ru/
Vládne agentúry Kirgizska	http://www.gov.kg/?page_id=27292&lang=ru

Vláda Kirgizskej republiky: http://www.gov.kg/?page_id=49&lang=ru
(od 12.04.2018)

Fond správy štátneho majetku pri vláde KG: <http://www.faj.gov.kg/>

Banky

Národná banka	http://www.nbkr.kg/
Prehľad komerčných bánk	http://www.nbkr.kg/index1.jsp?item=69&lang=RUS
Komerčná banka КЫРГЫЗСТАН	www.cbk.kg
Banka «РСК Банк»	www.rsk.kg
Optima Bank	www.Optimabank.kg
Banka «Айыл Банк»	www.ab.kg
Banka «ФИНКА Банк»	www.finca.kg

Podnikateľské združenia

Agentúra pre podporu investícií	http://www.invest.gov.kg/
Asociácia dodávateľov	http://www.supply.kg/
Asociácia touroperátorov KATO	http://kato.kg/ , http://kato.kg/partners/
Informačný systém pre obchod TULPAR	http://www.trade.kg/
Kirgizský zväz priemyslu a podnikateľov	http://www.kspp.kg/
Obchodná a priemyselná komora	http://cci.kg/
Patentový úrad	http://patent.kg/index.php/ru/
Podnikateľský klub Biškeku	http://bdk.kg/ru/
Slobodná ekonomická zóna Biškek	http://fez.kg/
Zväz podnikateľov v poľnohospodárstve	http://aakkg.com/

Prehľad podnikateľských asociácií Kirgizska:

<http://www.investmentcouncil.kg/index.php/sekretariat-soveta/biznes-assotsiatsii>

Zdroje informácií o Kirgizsku

24 KG	https://24.kg/ekonomika/
FOR KG	http://www.for.kg/
Gazeta	https://www.gazeta.kg/
Chabar	http://kabar.kg/eng/
Intern News	http://www.internews.kg/
Kyrgyzstan News	http://www.kyrgyzstannews.net/
Novosti KG	http://www.novosti.kg/
Topix	http://www.topix.com/world/kyrgyzstan
Business Pages	http://www.inform.kg/ru/business_pages/

Honorárny konzulát SR v Kirgizsku

Kijevskaja 93, Biškek,
honorárny konzul I. Gusarov,
tel. +996 312 666 401,
E-mail: slovakia-bishkek@mail.ru

Vel'vyslanectvo Kirgizskej republiky v Slovenskej republike so sídlom v Berlíne

Otto-Suhr-Allee 146, 10585 Berlin
Tel.: +49 30 364 11 860
Web: <http://botschaft-kirgisien.de/index.php/ru/>

Výstavy a veľtrhy v Kirgizsku:

<http://www.exponet.ru/exhibitions/countries/kgz/dates/future/index.en.html>
<https://www.advantour.com/kyrgyzstan/bishkek/exhibitions.htm>
http://cci.kg/vystavochno_jarmarochnye-meroprijatija-tpp-kr.html

Zoznam veľtrhov a výstav, ktoré sa uskutočnia v Kirgizsku v roku 2019:

<https://www.mzv.sk/documents/736307/347854/Kirgizsko+-+ve%C4%B5trhy+a+v%C3%BDstavy+2019>

Zoznam členov obchodnej a priemyselnej komory Kirgizska podľa jednotlivých odvetví činnosti:

<http://cci.kg/chlenstvo-v-tpp-kr/chleny-tpp-kr-po-napravlenijam-dejatelnosti.html>

On-line databáza kirgizských firiem podľa jednotlivých odvetví ekonomickej činnosti:

Odvetvie	WEB
banský priemysel	http://www.inform.kg/ru/business_pages/113/
cestovný ruch	http://www.inform.kg/ru/business_pages/177/
elektroenergetika	http://www.inform.kg/ru/business_pages/122/
elektrotechnický priemysel	http://www.inform.kg/ru/business_pages/121/
energetické spoločnosti	http://www.gkpen.kg/index.php/2018-01-09-06-46-23
farmaceutický priemysel	http://www.inform.kg/ru/business_pages/119/
finančné inštitúcie	http://www.inform.kg/ru/business_pages/27/
chemický priemysel	http://www.inform.kg/ru/business_pages/120/
ľahký a textilný priemysel	http://www.inform.kg/ru/business_pages/114/
nábytkársky, drevospracujúci a papierenský priemysel	http://www.inform.kg/ru/business_pages/116/
obchod	http://www.inform.kg/ru/business_pages/23/
potravinársky a tabakový priemysel	http://www.inform.kg/ru/business_pages/117/
priemyselná výroba	http://www.inform.kg/ru/business_pages/16/
stavebníctvo	http://www.inform.kg/ru/business_pages/22/
strojársky priemysel, metalurgia, stavebné materiály, spracovanie ropy	http://www.gkpen.kg/index.php/2018-01-09-06-31-08
strojárstvo a spracovanie kovov	http://www.inform.kg/ru/business_pages/115/

Zoznam investičných projektov v KG:

<http://invest.gov.kg/ru/informatciia-dlia-investorov/investitcionnye-predlozheniia/investitcionnye-proekty/>

Turistická asociácia Hodvábnej cesty:

<http://srtoa.centralasia.kg/>

Regióny Kirgizska:

http://www.gov.kg/?page_id=29991&lang=ru

Virtuálne Kirgizsko:

<http://www.inform.kg/ru/virtual/>

Vypracoval: Ján Galoci, radca

Dátum aktualizácie: 23.05.2019